

„A templomudvar még inkább központi helyé válik, a gyerektábor idején pedig szinte hangyabollyá alakul. A helybéli és környékbeli fiatalok idén tizenegyedik alkalommal mehettek a nyári táborba”
Kicsi falu, nagy tábor ▶ 4. oldal

„...mindenféle korosztály megtalálható a Szélrózsán, a gyermekektől az idősebbekig, és mindenféle háttérű emberek. Így például részt vesznek a mozgássérültek, ami nagyon jó benyomást tett rám már régebben is.”
A finn ifjúsági titkárt kérdeztük ▶ 5. oldal

„A katonai közösség sajátosságain túl a hívek természetében is különbözik egy szokásos gyülekezettől. A katonák ugyanis – megfogalmazása szerint – »direkt« embe-
rek, vagyis nem udvariaskodnak...”
„Sekély vízben nem lehet úszni...” ▶ 6. oldal

Körkérdés a Szélrózsáról ▶ 5. oldal
Csatamezőkről a békeség útjára ▶ 6. oldal
Portugál, magyar – két jó barát ▶ 7. oldal
Madárlátta történeteink Soltvadkertről ▶ 8–9. oldal
Last minute nyaralás ▶ 13. oldal
Nairobi és pesti lányok egy hajóban ▶ 15. oldal

Végtelen nyilvánosság és felelősség

A Nairobi Girls nagytemplomi szolgálata Nyíregyházán

Nemzetközi Ökumenikus Szabadegyetem huszonötödik

► **Megosztás.** Ennek a manapság gyakran használt kifejezésnek a **Facebook** megjelenése előtt is volt értelme, többféle jelentése, hangozzék ez bármily különösen azok számára, akiket beszippantott a közösségi média. A Nemzetközi Ökumenikus Szabadegyetem (NÖSZ) szervezői épp az ilyen többértelmű, többretegű jelentéssel felruházott kifejezéseket szeretik a rendezvény középpontjába állítani, legyen min rágódni a világ megértésén fáradozó fiataloknak.

Az idén nyáron már huszonötödik alkalommal megszervezett egyhetes együttlét mindig nemzetközi és ökumenikus. Vagyis határon belülről és kívülről érkezett magyar fiatalok – felekezeti hovatartozástól

függetlenül – beszélgetnek, illetve vitatkoznak életünk fontos kérdéseiről bibliai alapon. A rendszerváltás idején a Tiszadobi Gyermekváros festői környezete, az Andrásy-kastély és a Holt-Tisza partja adta a

helyszínt. Akkoriban nemcsak a Kárpát-medencei magyar gyülekezetek ifjúsága, hanem a nyugat-európai szövány is képviseltette magát a táborokban.

A kastély újfajta hasznosítása kényszerítette ki a helyszínváltást néhány éve, de ettől Nyíregyháza belvárosában, a Luther Márton Kollégiumban lényegében a forma is megújult. A szabadegyetemi keretek azt jelentik, hogy az egyhetes sorozat alkalmi, rendezvényei nyilvánosak, minden érdeklődő számára szabadon látogathatók.

► *Folytatás a 4. oldalon*

Felújított tábor Rábcakapin

► **Tombol a nyár, az evangélikus fiatalok is a táborozási lehetőségeket keresik.** A Győr-Mosoni és a Soproni Egyházmegye fiataljait ezen a nyáron már a 21. század igényeit kielégítő, teljesen felújított, kényelmes, modern ifjúsági központ várja Rábcakapin. Az épületegyüttes több mint negyvenegymillió forintból újult meg. A felújítás egyik fő mozgatója Rátz András, a Győr-Mosoni Egyházmegye felügyelője volt. Ő ismertette lapunkkal a felújítás részleteit.

Közel harminc éve folyik táboroztatás Rábcakapin az egyházközség volt parókiáján és a volt iskolaépületben. Az utolsó felújításra tizenhat évvel ezelőtt került sor, így az épületek állapota azóta meglehetősen leromlott, egyre sürgetőbbé vált a renoválásuk. A táborozás körülményei már nem feleltek meg a kor követelményeinek.

Lendületet adott a felújítási tervnek az, hogy a Vidékfejlesztési Minisztérium pályázatot írt ki – európai uniós támogatási keretből – turisztikai tevékenység ösztönzésére. Erre mi is pályázatot nyújtottunk be.

Sikerrel jártunk, több mint huszonhárommillió forint elnyert támogatással nyílt lehetőségünk nekikezdeni a felújítási munkálatoknak. Az volt a célunk, hogy a régi táborhelyből ifjúsági szállást hozzunk létre, ahol egyházmegyéink fiataljai és más érdeklődők is táborhelyet találnak.

A felújítás anyagköltsége azonban meghaladta a pályázati pénz nyújtotta kereteket, úgyhogy a rendelkezésünkre álló összeget ki kellett egészíteni. Az országos egyháznak, a Gusztáv Adolf Segélyszolgálatnak és az Emberi Erőforrások Minisztériumának a támogatása mellett a

két érintett egyházmegye is tekintélyes összeggel járult hozzá a munkálatok sikeres befejezéséhez. Összesében a táborfelújítás több mint negyvenegymillió forintba került.

A felújítás már egy évvel ezelőtt elkezdődött. Mire tavaly az első nyári tábor indult, addigra teljesen megújultak az épületek külső falai. Új szigetelést és új homlokzatot kapott az épület. A táborozási szezon végén lehetett a felújítást tovább folytatni a belső renoválással. A falakban lévő összes villany- és vízvezeték sikeresen kicserélte, így most már a modern szabványnak megfelelő, a biztonságos üzemeltetést lehetővé tevő vezetékek futnak a falakban.

Új burkolat, új járólapok kerültek az épületekbe, sőt az egyik épületet téliestítették is, fűthető lett.

A konyhában újak az edények és evőeszközök. Lehet mondani, hogy most már minden új ebben az épületben.

■ KISS MIKLÓS

Van Isten népének szombatja...

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY

„Lesz ünnepe Isten népének / Ha vége a hétköznapnak...” – szól egyik kedves énekünk (EÉ 340,5 – a régi variáns szerint: „Lesz Isten népének szombatja...”). Azaz: lesz pihenője. A kérdés azonban az: van-e? Ezt a kérdést fel kell tennünk magunknak – most, a nyár derekán.

Már megint akasztják a hóhért – ezt éreztem, amikor megkaptam a felkérést e cikkre. Pont egy olyan embertől kérnek ilyen írást, aki nem éppen a túl sok pihenésről és alvásról ismert? Belső ellenkezést is kiváltott belőlem a feladat. Írjon erről olyan, aki minden évben megy szabadságra, beutazza a világot, s év közben is pihen eleget!

Azután a lelkem tiltakozásából hálaadás lett. Egyszerűen azért, mert az írás – mint sokszor a saját prédikációm maga is – szembesít az igével, Isten elvárásával és ajándékaival, a megragadandó lehetőségekkel.

Futok, túlvállalom magam, s már azt is pihenésnek érzem, ha egy-egy órára megállok, vagy a munkában egy viszonylag nyugodtabb fázis következik. Édesapám – aki szintén nem pihenős fajta – sokszor emlékeztetett egy kis anekdotára, amely szerint *Luther* a túl sokat dolgozó, munkáját még éjszaka is folytató reformátortársának, *Melanchthon*nak azt mondta volna: „Fülöp, Fülöp, alvással is lehet dicsérni az Urísten!”

Így volt-e, vagy sem, nem lényegi kérdés, de az üzenet fontos: Isten életrendjében helye, sőt kiemelt helye van az ünnepnek s benne a pihenésnek.

A világ – lényéből és lényegéből fakadóan – a maga rendje szerint működik (vagy nem működik), Isten gyermekei azonban nem a világ, a környezetük szokásain vagy emberek véleményén tájékozódnak. Számunkra az a kérdés, mit szól Isten a dolgainkhoz, hogyan értékeli életünket, hogyan tanácsolja, vezet az igazi, emberhez méltó (Isten gyermekeihez méltó) életre. Ha pedig Isten, a teremtetéstörténet leírása szerint, maga is megpihent a hetedik napon, ezáltal megszabva az élet rendjét, ritmusát és szükségletét, akkor az embernek is ez a mérce, ez a követendő.

Mindennek rendelt ideje van – mondja a bölcs Prédikátor (Préd 3,1–8). Ennek alapján logikusan folytathatjuk a teremtés rendjéből leszűrt gondolatot: megvan az ideje a munkának, és megvan az ideje a pihenésnek.

Kétféle kísértés áll egymással szemben: az, amikor nincs idő, nincs kedv, vagy nincs lehetőség pihenésre, és az, amikor valakinek az életformájává válik a pihenés. Igen, a munkamániás és a wellness létforma egyaránt kísért. A munkára mindig van ideológia: a megélhetés, az egzisztenciális biztonság, teljesítménykényszer, az elvárások. Hasonlóképpen a laza oldal is talál indokokat: hiszen „egyszer élünk, éljünk jól, élvezzük a mindennapokat is”. Valahogy túléljük

a munkát és a kötelességeinket, azután jöhetnek a bulik, szórakozás – az élményvilág stílusa erre csábít. (S ráéppül a hihetetlen üzletet jelentő vendéglátó- és szórakoztatóipar – sok csillogással, látvánnyal, kevés tartalommal, felszínes értékekkel.)

Lelkészek, gyülekezeti tagok körében is van mind a két szélsőségből. Az Urísten óvjon mind a kettőtől! S ha valamiért imádkozhatunk, akkor az nem egyszerűen egy „jó lutheránus középút”, hanem az a bölcsesség, amely – belesimulva az Isten akaratába – megtalálja a helyes arányokat.

Isten adott időt és lehetőséget a kapcsolódásra, töltekezésre. És amikor majd elhangzik a személyes kérdés, hogyan is gazdálkodtunk a kapott javakkal, akkor ez ügyben is nyilatkoznunk kell. Jó lenne azonban addig is (még idejében) rájönnünk, hogy Isten akarata – ezen a téren is – a mi javunkat szolgálja.

Három szópáron érdemes hát elgondolkodnunk – így a nyár derekán, a szabadságok idején.

Pihenés és csend elválaszthatatlanok egymástól. Manapság alig van olyan helye a világnak, ahol csöndet lelünk. Utcán, munkahelyen, boltokban, szórakozóhelyeken hangzik a zene (vagy néha „zenének hallatszósó tárgy”), s az üdülőhelyeken sincs csend. Talán tudat alatt is menekülünk a szembesítő, Isten elé állító, halk szavakat is meghalló csendtől. Pedig csend nélkül sohasem tudunk pihenni, megújulni, feltöltődni.

A pihenéshez hozzátartoznak a találkozások. Rohanó életünkben kevés rájuk az idő. Vágyunk egy jó beszélgetésre, oldott együttlétre, jó szóra, vidám játékokra, komoly eszmecsere. A mindennapok zajos forgatagából kiemel, ha meglátjuk: van időnk találkozásokra. Sokszor csak akkor vesszük észre az elmulasztott alkalmakat, amikor már késő, s a találkozás valakivel végleg elmarad.

Pihenés és imádság – ezek is hozzátartoznak. Amikor van idő magamra, van időnk egymásra, s van idő az Istenre. Ha ellustult az imádságos élet, ha valami „blokkolja az égi vonalat”, ha belefáradtam abba, hogy az eget ostromoljam, hisz mintha nem kapnék választ – itt a lehetőség: a pihenés ideje nagy alkalom. Alkalom arra, hogy a csendet megtalálva újra kezdjek beszélgetni az Istennel.

Sokan hónapok óta tervezik a szabadságot, a pihenés programjait. Jó lenne betervezni ezt is: lesz időm imádságra. Lesz időm egyszerűen Isten szeretetében megfürödni, igéjét nem a napi rohanásból kiszakított néhány percben, hanem úgy ráérősen tudakozni; elmondani neki, mi nyomja a lelkeket, mi is van velem, s meghallani a mennyei Atya választát.

Ha lesz időm őrá, neki biztosan lesz ideje rám. Lehetne az ideje pihenés központi programja az imádság...

A szerző a Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinatának lelkes elnöke

Oratio œcumenica

Szerető Urunk! Köszönjük neked életünket, családjunkat, minden napjainkat, a pihenés lehetőségét. Köszönjük, hogy számtalan áldással ajándékozta és ajándékozza meg nap mint nap. De kérünk, bocsáss meg nekünk, ha mégsem tudunk hálás életet élni. Te változtass, te formáld át minket olyanná, amilyennek látni szeretnél minket!

Teremtő Isten! Gyakran vesszük észre magunkon, hogy nem tudunk már gyönyörködni teremtés csodáiban, nem halljuk meg hozzád szóló igédet, nem indulunk hívásodra. A te kegyelmes jelenlét hiányát pedig csak utólag vesszük észre, amikor már a mélyben vagyunk, teljesen el vagyunk veszve, és nem találjuk a kiutat. Kérünk téged, vonj magadhoz közelebb, és formáld át egész lényünket!

Mennyei Atyánk! Nemcsak tőled kerülünk egyre messzebb, hanem a másik embertől is. Családtagjainktól, barátainktól, és még sorolhatnánk tovább. Elvakít bennünket saját lényünk tökéletességének illúziója. Elhisszük azt, hogy mi magunk képesek vagyunk megváltani önmagunkat és a világot, pedig egyedül veled van esélyünk a változásra. Kérünk téged, ne hagyd, hogy gőgösök legyünk, hanem formáld át szívünket!

Mindentudó Isten! Kihez mehetnénk, hiszen örök élet beszéde van nálad. Nincs más rajtad kívül, aki képes lenne fájdalmainkat enyhíteni, szomorúságunkat derűre fordítani, elesettségünkben új erőt adni. Kérünk téged, lelki próbáinkban te légy segítségünkre, és ha kell, formáld át lelkünket!

Egyház Ura, Jézus Krisztus! Kérünk téged, ne hagyd egyházadat, ne hagyd gyülekezeteidet elveszni. Ne hagyd, hogy a világ számos problémája, gondja elvonja a figyelmet megváltó munkád üdvösséget szerző örömről! Oly sokszor megfélekedünk arról, hogy nélküled nincs egyház, nélküled nincs gyülekezet. Kérünk téged, keresztedre tekintve formáld át gondolatainkat!

Szentháromság Isten! Köszönjük, hogy eléd vihetjük örömeinket és bánatainkat. Köszönjük, hogy te meghallgatsz és formálsz minket. Köszönjük, hogy mindig a jóra akarsz vezetni életünket. Add, hogy egyre kevesebb rossz legyen bennünk, életünkben, és az általad érkező jó növekedjen, hogy méltók legyünk hozzád és ahhoz az örömhírhoz, amelyet ránk bízál. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Az egyház rendelkezésének talán eleget tettél, ám Isten így szól majd hozzád: »Ez a nép csak szájával közeledik hozzád, és ajkával dicsőít engem, de szíve távol van tőlem.« (Ézs 29,13) És féltő, hogy mindig ilyen imádságokra hagyatkoznak, és egyetlen imát sem szólnak Istennek. Tehát azok, akik a legkevésbé imádkoznak, úgy tűnik, mintha sokat imádkoznának, és ismét azok, akik a legtöbbet imádkoznak, úgy tűnik, mintha keveset imádkoznának.»

► Luther Márton:

A Miatyánk német magyarázata (Bellák Erzsébet fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 7. VASÁRNAP – JN 6,67–69

A szivárvány, a pillangó és a víz

A VASÁRNAP IGÉJE

– Ez olyan – mondom –, mint a szivárvány. Az egyik oldalon fekete felhők, a másikon napsütés, aztán fel-tűnik a hatalmas ív, te pedig úgy érzed, legszívesebben rohannál oda, hogy még közelebről láthasd, de tudod, hogy ez lehetetlen, mert éppen a távolság miatt látod. Ezért csak állsz, és gyönyörködsz ujjongva, és szívesen ugrálnál az örömtől, mert valami nagyszerű csoda az, ami a szemed elé tárul.

Értetlenül néz rám.

– A szivárványos hasonlattal azt akarod mondani, hogy ez olyan színes?

***

János evangéliumának ez a része nagyon érdekes beszélgetést idéz föl. Gondolatmenetét mindig egy nagy történettel indítja. A hatodik részben ez az ötezer ember megvendéglése.

A nagy csodáról eszébe jut az ott levőknek, hogy ez olyan, mint a manna, amelyet Isten adott a pusztában vándorló népnek, tehát egyfajta jel, hogy Jézus Isten erejével mutatkozik meg. Erre Jézus azt mondja, hogy ő maga a mennyei kenyér, akiből élni lehet. Azt mondja, hogy a manna olyan kenyér volt, amely megmentette halandó életüket az éhezéstől, de ő ennél többet ad. Aki megérti, mit jelent az Istenrel való kapcsolat hétköznapi átélése, azaz képes őt, Jézust megérteni, az nem a halandóság, hanem az örökkévalóság összefüggésében lép előre.

A hallgatóság kész arra, hogy elfogadja Jézustól ezt a kenyeret. „Add nekünk ezt” – kéri őt. De Jézus döbbenetes dolgot mond. Nem

ő adja nekik ezt a kenyeret, hanem ő maga az. „Én vagyok az élet kenyere” – mondja.

***

– Ez olyan – mondom –, mint amikor egy pillangó megmozdul a földön. Látod az apró kövecskék között a csodálatos fekete-piros szárnyát. Egy darabig mozdulatlan, mintha várakozna, talán abban bíz, nem veszem észre, aztán hirtelen megmozdul, de e mozdulata is olyan törekeny, mint ő maga. Aztán gyors elhatározásra jut, felröppen. Minden szárnycsapásával újabb és újabb színét mutatja meg a napfényben. Ebben a varázslatban mintha csak a menny üzenne.

Értetlenül néz rám.

– Nem vagyok egy rovarbarát, de a lepke nem káros?

***

A mondat azért felháborító a hallgatók számára, mert úgy értik, mintha Jézust kellene elfogyasztaniuk, pedig ennél nehezebb dolgok várnak rájuk.

Ugyanis a zsidóságnak meg kell emésztenie azt a botrányt, hogy Isten hús és vér, azaz ember. Jézus azt mondja, nektek valójában ez a legnagyobb akadály. Húsként és vérként látni Istent – nehéz falat. Ha nem nyelitek le ezt – mondja Jézus –, nem

tudtok semmit megérteni ebből a csodából, és semmit nem tudtok megérteni Isten akaratából.

A hallgatók ugyanúgy megakadnak itt, mint Nikodémus az újjászületésnél. Neki az volt a kérdés, hogy mehet be az ember újra anyja méhébe. Az itt levő zsidók pedig elszörnyednek, hogy Jézus emberhúst és embervért kínál nekik. Pedig számukra még az is könnyebben fogyasztható lenne, mint az, hogy Isten emberként lép közéjük. Nem értik azt a képi világot, amelyet Jézus kitar. Földhözragadtan megbotránkoznak.

Mint történetünk beszélgetői, akik nem értik a szivárvány csodáját, nem rezdül a lelkük az Atalantalepke mozdulatára, nem csodálják a forrni készülő víz feszültségét, úgy nem tárul ki szívük az emberként megszólaló Istenre, csak húst látnak és vért.

***

– Ez olyan – mondom –, mint amikor látod a víz színét, éppen mielőtt felforr. Van valami sajátos feszültsége olyankor. Kis mozgások jelzik, hogy mindjárt forrásnak indul. Aztán a víz hirtelen eléri a megfelelő hőfokot, és mintha valami gát szakadna át, akkor minden megváltozik.

Értetlenül néz rám.

A te szeretetedé az utolsó szó

► Hetilapunk előző két számában az *Evangelikus énekeskönyv* imádságos részének utolsó, *Reménység a halál órájában* című fejezetét ismertettük. Azóta szomorú aktualitások sorozata nyomán ismét elem kerültek nemcsak énekeskönyvünk ilyen témájú könyörgései, hanem olyanok is, amelyeket ezek folytatásaként olvastam, imádkoztam. A hatalmas imádságitól számomra kiemelkednek, és különösen is kedvesek Korzenszky Richárd idevágó imádságai.

Korzenszky Richárd OSB, a Tihanyi Bencés Apátság perjele, a sokoldalú ígéhirdető, író, előadó, lelképásztor (és még sorolhatnám azokat a területeket, amelyeken Isten gazdagon megajándékozta) számos imádságoskötetet írt a magyar kereszténység számára. Richárd atya sokat tett az ökumené testvéri közösségéért is. A keresztény egységért munkálkodik, s személyében meg is éli. Sokan és sokszor tapasztaltuk meg vele, mit is jelent a közös imádság felekezeti határokat nem ismerő ereje, lendülete, belső tüze.

Három imádságos-meditációs kötete van íróasztalomnál kézközben, és amikor egyszerű, létszerű és igeszerű imádságot keresek – akár olvasni, akár személyes imádságomhoz, akár mások számára idézni –, mindig ezeket is fellapozom.

A méltán népszerű bencés atya első imádságoskönyvének bevezetőjében ajánlasként összefoglalja a közreadott anyag célját. Így ír az imádság lényegéről is vallva: „Megszólítani az Istent, az Ő színe elé állni, igéjét meghallgatni és szívünkbe fogadni. Jézus Krisztust Urunknak megvallani, a Lélek által köszönetet mondani, ember voltunk korlátait elismerni, tekintetünket végtelen távlatokra nyit-

ni, társainkban testvért látni, lecsendesedni, imádkozni – ehhez segítsenek ezek a tihanyi bencés apátsági templomban elhangzott imádságok.”

Két imádságát szeretném idézni annak folytatásaként, amit az élet-halál témakörben az elmúlt hetekben együtt tanultunk – az imádság iskolájában. Címük – érthető módon – nincs ezeknek az imádságoknak. Cím helyett hát egy-egy mondatot emelek ki: *Hisszük, hogy az élet erősebb, mint a halál. A te szeretetedé az utolsó szó.*

„Istenünk, Atyánk:

Te ajándékoztad nekünk az életet, amelyhez szeretet, szépség és öröm, de gond és fájdalom is tartozik.

Hisszük, hogy mindezekben a Te szeretetedé az utolsó szó. Hisszük, hogy az élet erősebb, mint a halál. Jézusban, a te fiadban láthatóvá vált, hogy megkezdted bennünk a jót, és azt akarod, hogy be is teljesedjék. Őbenne nyer jövőt minden és mindenki, minden ember és minden, ami emberi.

Kérünk, add meg nekünk, hogy erősségünk legyen ez a hit mindig és életünk minden napján.”

(Korzenszky Richárd: *Maradj ve-lünk*, Szemimpex Kiadó, Budapest, é. n., 67. o.)

A második imádság, amelyet a megtapasztalt áldásai nyomán továbbadok olvasóimnak, ezt a címet viselhetné: *Halálunk új értelmet nyer Krisztus halálában*. Ez az imádság ugyanis nagypéntek eseményéhez kapcsolódik, ahhoz a csodálatos cseréhez, amely a golgotai kereszten történt, amikor Jézus miattunk, helyettünk és értünk vállalta a halált:

„Urunk, a mi helyünkre lépsz, oda állsz, ahol nekünk kellett volna állnunk. A mi haláltusánkat szenveded el. Helyettünk gyaláznak téged. Helyettünk felejtenek el a legjobb barátaid. A mi magányunkat viseled el, a mi halálunkat szenveded el. Add, hogy újra veled éljünk és a te szenvedéseddal, hogy életünk visszanyerje mélységét, és hogy mások mellé tudjunk állni,

– Te szoktál főzni? – kérdezi végül.

***

Jézus most a tizenkettőhöz fordul. Ő választotta ki ezeket az embereket, hátha többet értenek majd a sokaságnál azokból a titkokból, amelyekről beszél. Nem tudjuk, hogy akkor többet értettek-e, de János evangéliumának keletkezésekor János már érti, hogy Jézus beszéde nem a halandóság gondolatai szerint, hanem az örökkévalóság logikái mentén halad. Hogy lehetne ezután mást hallani? Hogy lehetne ezután máshogy gondolkozni? A szivárvány már mindig Isten szövegének szépséges csodája lesz, a pillangó hírt hoz a menny világából, a gőz kirobbanni készülő ereje pedig a megújulásról beszél.

Jézus emberi teste Isten lealázkodása közénk. Az ostya és a bor Isten jelenléte.

Jézus arra biztat, „egyetek meg” ezt a csodát, hiszen így lesz a halandó testetek is az örökkévalóság csírája, életetek pedig így lesz a menny része.

■ KOCZOR TAMÁS

Imádkozunk! Szivárvány íve kápráztat el, szövetséged jele, valahányszor látom. Pillangó telepszik kabátom ujjára, hírt hoz mennyed érzékenységéről. A mérhetetlen feszültség forrásban lobban fel, ez erőd jele máttól nekem. De hogy érthetném meg személyed titkát, hogy testté lettél, kenyérré és borra, szóvá és simogatássá, megbocsátássá és irgalomná? Mutasd meg nekünk magad, Urunk, hogy az örök élet ízét érezhessük halandó testünkben. Ámen.

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

amikor szoronganak, amikor megszégyenítik őket, amikor elfelejtik őket, amikor magányosak, és amikor a halállal tusakodnak. Urunk, kérünk téged: szenvedésed és halálod által alakítsd át a mi életünket. Alakítsd át az egész világot.”

Krisztus élete ártéltelmezte a mi halálunkat, Krisztus halála megváltotta életünket. Mi, akik meg vagyunk kereszteselve, „az ő halálába kereszteszteltünk” – írja Pál apostol a *Rómaiakhoz írt levél* 6. fejezetében. Majd így fogalmaz az apostol: „A keresztség által ugyanis eltemettettünk vele a halálba, hogy amiképpen Krisztus feltámadt a halálból az Atya dicsősége által, úgy mi is új életben járjunk. Ha ugyanis eggyé lettünk vele halálának hasonlóságában, még inkább eggyé leszünk vele feltámadásának hasonlóságában is.”

Ez az, amit nem szabad szem elől vesztenünk, amikor az imádság vonalán megszólítjuk az élet-halál Urát, hogy mulandóságunkról, az élet titkairól és távlatairól beszélgessünk – őszintén, alázattal, fájdalmas sebeket hordozva, de reménységet kérve.

■ HAFENSCHER KÁROLY

Öt kisbusz a nádasdi diakóniai központnak

A falugondnoki szolgálatot ellátó egyesületeket támogató Nemzeti Vidékfejlesztési Hivatal pályázatán öt VW Transporter kisbuszt nyert a Nádasdi Evangélikus Diakóniai Központ – közölte *Kőrösi Krisztina* lelkész.

A nádasdiak öt falugondnoki szolgálatot működtetnek, és munkájukhoz eddig az önkormányzattól béreltek járműveket. Most a kisbuszok az intézmény vagyonát garantálják. A közbeszerzési eljárás végeztével idén ősszel vagy tél elején állnak munkába a gépjárművek.

A diakóniai központ a feladatellátási kötelezettségét a helyi önkormányzatoktól vette át, és Orfalu, Apátistvánfalva, Kétyölgy, Daraboshegy, valamint Katafa körzetében végzik különböző szolgáltatásokat: idősellátást, idősek intézményekbe szállítását és gyerekszállítását. Jelzőrendszer és falugondnokok segítségével áramlik az információ. Az a cél, hogy ahol nincs infrastruktúra, ott is elérhetővé váljék mindenki számára az egészségügyi ellátás és a bolti vásárlás.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Szarvas Városért díjat kapott Gáncs Péter

Ünnepséget tartottak július 24-én Szarvas város újratelepítésének 292. évfordulója alkalmából az evangélikus Ótemplomban. Az ünnepségen díszpolgári címeket és más elismeréseket adtak át mintegy ötven olyan személynek, aki sokat tett a városért. Szarvas Városért díjat kapott *Gáncs Péter*, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke A díjazott között többen is sokan erősen kötődnek az evangélikus egyházhoz. *Babák*

Mihály polgármester ünnepi beszédeben rámutatott: Szarvasnak csak az újkori története 292 éves, hisz éltek itt emberek korábban is. Elmondta, hogy a város annak idején elpusztult, de közel háromszáz éve újraéledt. „Azóta élünk itt, vívjuk hétköznapi csatáinkat, építjük családjunk és magunk sorsát, s igyekszünk megélni. Törekvések, események, örömök, drámák, sorsok adják a históriánkat. A mi városunk, a mi

Gáncs Péter a letelepedési emlékműnél

közösségünk sorsát is, ez a város története és történelme, újkori történelme” – hangsúlyozta a polgármester.

Mótyán Tibor, a helyi szlovák önkormányzat elnöke arra emlékezett vissza, hogy miközben készült a napra, keresgélte a gondolatot, mi is lenne a legaktuálisabb az alkalomhoz. A város megújítása kapcsán egy latin szófordulat: „conservando et re-

novando”, azaz „megőrizendő és megújítandó” jutott eszébe, ami szabadabb értelmezésben – a szlovák kultúra megőrzésére és megújítására gondolva – megújulást is jelenthet.

Az ünnepség után több résztvevő, közöttük Gáncs Péter leróta tiszteletét a városban álló letelepedési emlékműnél.

Forrás: *Evangélikus.hu*

Közel került a szívéhez Gyula városa

Jakab Béla augusztus 1-jétől az óbudai evangélikus gyülekezet lelkésze lesz. Tizennégy évnyi szolgálat után bensőséges ünnepségen búcsúzott el a gyulai gyülekezetől, ahol sikerült megőriznie és megfiatalítania a közösséget – ma a gyülekezet fele negyven év alatti. Ugyanannyi az egyházfenntartó, mint tizennégy éve: maradtak százan, mivel sokan csatlakoztak is hozzájuk. Egyre több fiatal is megtalálta a helyét a gyülekezetben.

Jakab Béla kiemelte, hogy Gyulán nagyon erős az ökumenikus szellem. Mint mondta, másutt az evangélikus-református viszony sem működik, de a gyulai gyülekezet tagjai a

baptistákkal, a katolikusokkal és a reformátusokkal is tisztelettel, szeretettel tudnak beszélni.

„Az Élővíz-csatorna Gyula egyik ékessége, amely szép természeti környezetével nemcsak békességet nyújt, hanem nevében Jézus szavaira is emlékeztet” – mondta *Jakab Béla*.

A több nyelvet beszélő lelkész a Partiumból származik. Bukarestbe neveztek volna ki lelkésznek, de ő inkább egy szülőhelyéhez közeli települést választott. Első szolgálati helye Simonyifalva, egy nyolcszáz lelkes, kicsiny, katolikus többségű falu volt – légvonalban alig több mint húsz kilométerre Gyulától.

A *gyulaihirlap.hu* cikke alapján

Magvetés gyermekszívekbe

Néhány évvel ezelőtt hallottam a *Vakációs bibliahét* programról, és be kell vallanom, hogy nagyon felkeltette az érdeklődésemet. Lelkészként én is nagyon fontosnak tartom a lelki nevelést, hisz az iskolai tananyag zsúfoltsága miatt egyre gyakrabban háttérbe szorul a gyerekek hitben való nevelése. Elhatároztam, hogy közelebbről is megismerkedem a nevezett programmal. Leültem a számítógép mellé, és néhány órai tanulmányozás után sok és értékes információt megtudtam erről a nagyon hasznos munkáról.

A hollandiai KOEN (*Kinderwerk Oost Europa Nederland – Keresztény Oktatásért és Erkölcsei Nevelésért Alapítvány*) huszonöt évvel ezelőtt kezdte meg gyermekmissziós tevékenységét, felvállalva a *Vakációs bibliahét* munkájának irányítását. A program létrejöttét a keresztyén értékek romba döntése, az erkölcsi értékrend háttérbe szorítása tette szükségessé. Már az első években közel félmillió gyerekhez szólhattak a bibliai történetek, jutott el az evangélium, hangzott az örömhír.

Tudtam, mit kell tennem. Még aznap megkerestem az alapítvány Erdélyben működő képviselőjét, jelezvén, hogy én is szeretnék bekapcsolódni ebbe a munkába. Az alapítvány anyagi és lelki támogatásával sikerült elindítani és évente megtartani a már hagyományossá vált vakációs bibliahétet az egyházközösségekben is. Kezdetben Sepsiszentgyörgy mellett Apáca, Barcaújfalu, Csernátfalva,

Hosszúfalu-Alszeg és -Felszeg csatlakozott a programhoz. Idén viszont a felkészítőn már jelen volt Brassó, Halmágy, Székelyszombor, Pürkerrec és Bácsfalva képviselője is.

A KOEN minden évben új programot állít össze, fordítva le magyar nyelvre, és gondoskodik az ehhez tartozó segédanyagokról is. A bibliahét célját az egyik munkafüzet így fogalmazza meg: „A bibliai csodálatos módja annak, hogy az evangéliumot eljuttassuk azokhoz a gyerekekhez, akik még sosem hallották. Azoknak a gyerekeknek, akik már megismerkedtek az evangéliummal, jó alkalom arra, hogy hívó gyerekekkel találkozzanak, így felismerik: nincsenek egyedül. Nagyon jó hatással lehet a faluközösségre vagy egy város életére, főleg, ha a különböző felekezetek összefognak.”

Semmiképpen sem szerettem volna, hogy az általam pásztorolt gyülekezet gyermekei kimaradjanak a lelki feltöltődésből. Így hát megkértem egy, az egyházközösségekben nagyon aktív, sok munkát szívesen magára vállaló tanítónőt, hogy segítsen nekem az ötnapos program megszervezésében. Bibliai történeteken keresztül megmutattuk a helyes és helytelen út következményeit, a kiutat az elveszettségéből, valamint a visszatalálást arra az útra, mely az igazság és az élet.

Az ez évi program címe *Válaszút*, a hét aranymondása pedig mindent összefoglal: „*Adj azért a te szolgádnak értelmes szívet, hogy tudjon választást*

tenni a jó és gonosz között.” (1Kíri 3,9; Károli-fordítás) Isten naponta többször is döntés elé állít bennünket, nekünk pedig, felnőttek feladatunk segítséget nyújtani gyermekeinknek, hogy a hétköznapi élet nehézségeiben, döntéshelyzeteiben is alkalmazni tudják a bibliai alapigazságokat.

A program szerint öt ószövetségi történetet dolgoztunk fel, melyek főszereplői által példaképet, követendő jellemvonásokat állítottunk a gyerekek elé. Mindennap egy aranymondást kellett megfejteni, bátorítást nyerve ez által a helyes és jó választására, az Isten mellett való döntés meghozatalára.

Az első nap Nőé történetét beszél-tük meg. Kis bárkát építettünk, papírból galambokat hajtogattunk, és kifestöket színeztünk. A nap aranymondását galambos füzékbe rejtettük el, amit nagy lelkesedéssel fejtettek meg a gyerekek: „*Bizzál az Úrban, és tégy jót.*” (Zsolt 37,3a)

Második nap Gedeon személyében állítottunk példaképet a gyerekek elé. Bár kicsi, jelentéktelennek tűnő ember volt, Isten mégis nagy feladatot bízott rá, és ereje által Gedeon megmentette népét az ellenség-től. Kürtöket, fáklyákat készítettünk ezen a napon. „*Az Úr veled van, erős vitéz.*” (Bír 6,12) aranymondást a fáklyák lángnyelveire írt szavakból kellett megfejtsék úgy, hogy értelmes mondatot kapjanak.

Harmadik nap Ruth volt a téma, aki mindent elhagyott, ami fontos volt számára, csak hogy anyósát kö-

vesse, segítse. Búzakalászból fakanálbábukat, búzamacskákba kenyértermésképet készítettünk. Az aranymondást is megtanultuk: „*Bizzál az Úrban teljes szívedből.*” (Péld 3,5)

Negyedik nap arról beszél-tünk, hogy Dávid legyőzheti-e Góliátot annak ellenére, hogy nincs komoly fegyvere és semmilyen katonai képzettsége. Igen, legyőzte az óriást, mert bízott Istenben. Katonákat készítettünk kartonból, majd parittyákkal célbalövő versenyt rendeztünk. Dobo-zokat kellett eltalálni, ezekben rejtőztek az aranymondás szavai: „*Legyetek erősek és bátor szívűek.*” (Zsolt 31,25a)

Ötödik nap Dávid mint király állt előttünk. A pásztorfiúból lett király végig alázatos maradt az Úrral szemben, ezért tudott hosszú ideig uralkodni. Alázat vagy büszkeség? Melyik a helyes út? Légy alázatos, és Isten felmagasztal, nagygyá tesz! „*Mert mindenki, aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.*” (Lk 14,14b) – mondogattuk az aranymondást, miközben koronákat készítettünk, és bejártuk a Dávid által választott utat, az alázat útját.

A közös imádság, éneklés, beszélgetés, játék, kézműves-foglalkozás és persze a közös étkezések meleg, meghitt hangulata igazi hitépítő napokat varázsolt az együtt töltött időből.

A hét a vasárnapi istentisztelettel zárult, melynek keretében a gyerekek rövid műsorral kedveskedtek szüleiknek, bemutatva mindazt, ami az

ÉGTÁJOLÓ

elmúlt napokon tanultak. A jelenlevők egy rövid vetítéses bemutatót is megnéztek, majd megcsodálhatták a kézműves-kiállítás is, melyet a gyerekek munkáiból állítottunk össze.

Hálás szívvel mondok köszönetet az Úrnak a bibliahét minden áldásáért, pillanatáért. *János evangéliumában* olvassuk: „*Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.*” (13,35) Erre a szeretetre, egymás elfogadására, megbecsülésére van szüksége a világnak. Ennek apró magvait ültettük el a gyerekek szívébe azzal a hittel, hogy Isten ad majd gazdag termést az ő életükben. Mi csak vetjük a magot, a növekedést az Isten adja.

Zelenák József püspök helyettes
Romániai Evangélikus-Lutheránus
Egyház

Végtelen nyilvánosság és felelősség

Nemzetközi Ökumenikus Szabadegyetem huszonötödösöd

► Folytatás az 1. oldalról

„Régen” voltak a médiateremtők, és volt a befogadó közönség, a kettő élesen különvált. Az újmédiát a közösség teremti, ezért is nevezik más néven „közösségi médiának”. Az erről szóló tudásunk rendkívül bizonytalan – szögezte le előljáróban *Fabri György* a szabadegyetemen tartott előadásában.

A téma kutatója, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektorhelyettese – egyébként az Északi Egyházkerület felügyelője – azzal szembesítette hallgatóit, hogy a *Facebookot* 2004-ben fejlesztették ki a Harvardon, és 2008 táján terjedt el szerte a világon. Vagyis az, ami nélkül a kapcsolattartásunk, a tájékozódásunk manapság elképzelhetetlen, egy évtizede még egyáltalán nem létezett. Lehetséges, hogy három év múlva pedig már nem lesz, mert valami jobbat találnak ki helyette!

Az, hogy az újmédia átrendezi a viszonyainkat, konkrétan *most* történik, a folyamat jelen időben zajlik, és nem tudjuk, hogy mi fog belőle következni.

Osztod? Követed?

A legnagyobb magyar nyelvű hírportál, az *Index.hu* a közzétett tartalom kétharmadát a blogokból veszi, vagyis mi, felhasználók produkáljuk a tartalmat – többnyire kontroll nélkül. A tartalom-előállítás része a lájkolás, a kommentelés, hisz többnyire az ad jelentőséget egy adott tartalomnak, hogy milyen sok embernek tetszik. Ennek azonban semmi köze az értékhez. Vagyis az anonim véleménynyilvánítás – mely eleinte a szabadság és a demokrácia legnagyobb vívmányának tűnhetett – köszönő viszonyban sincs azzal a felelősséggel, amely épp a végtelen nyilvánosságból következik.

A letűnt felelősséget, a negligált tekintélyt, a nélkülözött hitelességet is érintve *Fabri György* emlékeztetett rá, hogy mindez az úgynevezett Y generációnál fiatalabbakból fantasztikus készségeket, képességeket hoz elő, az idősebbeknek ellenben sokkal nehezebb a dolguk. A kutató szerint kulcskérdés, hogy az iskola vagy épp az egyház a maga intézményi mivoltában, a jövő nemzedékért felelősséget viselő személy pedig szülői, tanári, netán lelkesítő szerepében visszacserezze tekintélyét, hitelességét. Szerinte ehhez „csak” professzionálisnak kell lenni.

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Kell kontroll?

A szemináriumi csoportok egyikében a résztvevők aztán az angol parlament stílusában – és szabályai szerint – folytatták le azt a vitát, hogy szükség van-e az internet korlátozására, „cenzúrázására”. Az ezt kezdeményező „kormány-előterjesztést” olyan ügyesen védtek a sorsolással kiválasztottak, hogy a pártatlan bírák őket hozták ki győztesnek, annak ellenére egyébként, hogy a közösen összehordott tudástár ellenőrzésének és korlátozásának elutasításában mindenki az ellenzékel értett egyet.

Ezt a gondolatmenetet járta be *Gavrucza-Nagy László* nagyváradi zenetanár, az idei NÖSZ témájának kitalálója is:

– Persze hogy a *Facebook* adta a címet, végtére is a 21. század legnagyobb hatású jelenségéről van szó, erről bizony töprengeni kell! A hét végére egyébként eljutunk oda, hogy Isten mindent megosztott velünk, kezdve azzal, hogy a teremtett világon uralkodhatunk, Jézus eljövetele pedig a szeretet megosztását jelenti...

Kiindulásnak azonban kiváló az internet, a sok infokommunikációs kütyü, melyek csupán eszközök, használhatók jóra és rosszul egyaránt. Az egyik esti vitafórum erről igyekezett érvényes állításokat megfogalmazni.

Mint elhangzott, vannak iskolák, ahol még a mobiltelefon használatát is keményen tiltják, másutt a tanárok digitális táblát használnak, és valódi partnernek bizonyulnak a kutatásban, a világ felfedezésében...

Gavrucza-Nagy László és *Laborci Géza* evangélikus lelkész, a program

lelki és szellemi vezetője egyébként abba is beavatta a szabadegyetem hallgatóit, milyen vallási és egyházi tartalmak érhetők el a neten, melyek a legfontosabb egyházi honlapok, s milyen okostelefon-applikációkkal érdemes megismerkedni.

Megosztó személyiségek

Sarkadi-Nagy Szilvia, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Radnóti Miklós Gyakorló Általános Iskola és Gyakorlógimnázium iskolapszichológusa mindenekelőtt leszögezte, olyan pszichológiai fogalom, hogy „megosztó személyiség”, nincs. Majd saját példáján érzékeltette azt, amit az ige is állít („*Hát ti kinek mondotok engem?*” – Mt 16,15): a másik emberrel megfogalmazott vélemény leginkább a kinyilatkoztatásról szól...

Marilyn Manson, *Madonna*, *Jézus* – mint kellőképpen megosztó személyiségek – elemzése után kirajzolódott a közös vonások. Eszerint a megosztó személyiségekre emlékszünk, rajongunk értük, vagy elutasítjuk őket, de semmiképp sem közömbösek, tehát érzelmi viszonyulást váltanak ki. A megosztó személyiségek mindig feszegetik a határokat, megkérdőjelezzik az érvényes normákat, és változásra ösztönöznek.

Hogy miként viszonyulunk hozzájuk, reagálunk rájuk, az függ az előzetes tapasztalatainktól, attól, hogyan állunk önismeret és önértékelés dolgában; számít a kor, a nem, de a szocioökonómiai státusz is – vagyis hogy a megítélt emberhez képest mennyire vagyunk szegények vagy gazdagok. Hogy egy megosztó személyiséggel kapcsolatban hogyan érzünk, az

nagyban függ a változással kapcsolatos beállítódásunktól és általában a hangulatunktól is. Aki épp bal lábbal kelt, azt kétségkívül sokkal nehezebb meghódítani.

Sarkadi-Nagy Szilvia rendkívül izgalmas és érdekes előadásából egyébként azt is megtudtuk, hogy ha nem akarunk megosztó személyiségek lenni, akkor elfogadónak, toleránsnak, empátikusnak, pozitívnak és mindenkor befogadó kommunikációt megvalósítóknak kell mutatkoznunk, olyannak, aki „egy közülünk”... Mivel ez elég fáradságosnak tűnik azok számára, akik amúgy mégis inkább megosztó személyiségek, egyszerűbb, ha rákapnak a rágóra. Egyetértőjükkel végzett pszichológiai kísérlet szerint ugyanis a rágógumit rágó emberről könnyebben hiszünk el a felsorolt pozitívumokat, mint a rezzenéstelen arccal bámulórol.

Javak és ismeretek újraelosztása

A Bibliában, a tékozló fiú történetében bukkanunk rá a kulcsszóra: amikor az apa kiadja az örökséget, egyúttal *elosztja* a vagyon. Míg az anyagiak fogyatkoznak az osztástól, a tudásnak más a természete – hangsúlyozta *Kuti Klára* kultúrantropológus a mindennapi ismeretek megosztásáról tartott előadásában. A közösség által „termelt”, illetve összegyűjtött tu-

dás ma már olyan mennyiségben áll rendelkezésre, hogy a szűrés vált kulcsmozzanattá. A táplálkozástudományhoz kapcsolódó ismeretek feldolgozása, természetének bemutatása során a szabadegyetem hallgatói új szót tanultak: a *mindenkiség* válhat idővel a szűrés eszközevé.

A gasztrobloggerek működését is bővebben illusztráló előadás napján az „Oszt meg, amid van!” mottó jegyében közös sütés-főzéssel készült a vacsora, melyet a szabadban költöttek el a szabadegyetem résztvevői. Közöttük nagy számban ott voltak a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat tagjai is, hisz az Evangélikus Roma Szakkollégium volt a rendezvény egyik házigazdája.

A fiatalok számára feledhetetlen élmény volt a magyarországi körútjának zárásaként Níregyházán koncertező *Nairobi Girls* nagytemplomi szolgálata.

Egy hét minden fontos történéseire nehéz lenne kitérni, de az feltétlen említésre érdemes, ami újdonság a rendezvénysorozat negyedszázados történetében: a téma teológiai megközelítéséhez, a spirituális tartalomhoz érve szombat három keresztes és egy konfirmáció tette még emlékezetesebbé *Laborci Géza* szolgálatát, a megosztott szeretetről szóló előadást.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

Kicsi falu, nagy tábor

Van egy alig több mint hatszáz lelkes, Árpád-kori település Nógrád megyében. Az ideérkező tovább nem utazhat, hisz a falunak egyetlen bejárata van – amely egyben a kijárata is. Vagyis zsákfalv.

Az idelátogatónak azonban nem épp a visszafordulás az első gondolata. A kicsiny település – többek között a már évtizedek óta aktívan működő evangélikus gyülekezetnek köszönhetően – mozgalmas hétköznapokat él. Bár a templomnak nincsen tornya, így nem emelkedhet ki a házak tengeréből, mégis mindenki jól tudja, hova forduljon, ha nyüzsgésre vágyik – Lucfalván.

A nyári időszakban ez kiváltképp igaz. A templomudvar még inkább központi helyé válik, a gyerek-tábor idején pedig szinte hangyabollyá alakul. A helybéli és környékbeli fiatalok idén tizenegyedik alkalommal mehettek a nyári táborba július 14. és 19. között.

FOTO: MALINKA GYÖRFI ESZTER

A résztvevők nagy számának köszönhetően – tavalyhoz hasonlóan – ismét három csoportban folyt a hét témájának tanulmányozása. A helyi

résztvevők mellett – ők voltak a legtöbben – tucatnyian jöttek a szegedő Sámsonházáról is, de érkeztek táborozók Budapestről, Győrből,

Nyíregyházáról, Nyírtelkről és Oroszról is.

Az ifis korosztály délelőttként a függőségekről és a szabadulásról hallgatott előadásokat, majd kisebb csoportokban boncolgatták tovább az elhangzottakat. A „Hogyan és mire szabadít meg Isten?” vagy a „Hogyan szabadulhatok meg függőségeimtől és a világi kívánságoktól?” kérdésekre a válaszok a Szentírás tanítása alapján fogalmazódtak meg.

Eközben a fiatalabbak és a legkisebbek Eszter királynő történetével ismerkedtek. A tanulságokat ők is csoportokban vonták le. A szabadulás mikéntje a történet végére bontakozott ki, de előtte szóba került a hűség, a segélykiáltás, a közbenjárás is.

A száz gyermek és ifjú délben közös ebédre gyűlt össze a templomudvaron, majd egy rövid bábjáték után ki-ki újra korosztálya szerint található meg délutáni elfoglaltságát. Az if-

jak rövidfilmek alapján beszélgettek a szabadulásról, míg a kisebbek kézműveskedtek. A vacsora előtti játéka újra összegyűltek a táborlók, három- és húszévesek egyaránt.

Este a templom hűsében keresztény sportolók élettörténetei elevenedtek meg, majd egy-egy táborvezető tett bizonyosságot arról, hogyan lett Krisztus az ő személyes megváltója, és hogy ez mit jelent számára a hétköznapokban.

A tábor után sem állt meg az élet a gyülekezetben, hiszen július végén egész napos bibliaiskola kezdődött, ugyancsak az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért Alapítvány támogatásával. Immáron nem a gyermekek, hanem a biblia- és egyháziismeretben elmélyülni kívánó felnőttek népesítették be a lucfalvai evangélikus templom kertjét és imaházát.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Körkérdés a Szélrózsáról

Riczinger Péter
gimnazista, 17
(Balatonfüred)

– Bár már tizenhét éves vagyok, és az édesapám evangélikus lelkész, mégis ez az első Szélrózsám. Zenecentrikus vagyok, mint a legtöbb kortársam, így elsősorban a koncerteket látogattam. Fereteges élmény volt a *M.Is.K.A.* koncertje, ahol nemcsak a hangulat, hanem a zenék keresztény üzenete is megfogott. Több olyan keresztény zenekarral ismerkedtem meg, amit eddig nem ismertem, őket később az interneten újra meg tudom majd hallgatni.

Sokat adtak az áhítatok. A komolyabb előadások is érdekeltek, például a gyülekezetmisszióról szóló is érdekes volt. Helyesen tartom, hogy a reggeli és esti áhítatok idején nincs más szervezett program, viszont napközben számtalan lehetőség közül választhatunk, akár strandolhattunk is. Szeretnék a következő Szélrózsára is eljutni!

Kalit Eszter
lelkész, doktoranduszhallgató, 29
(Budapest, Négyfalu)

– Könnyed találkozásként éltem meg az idei Szélrózsát, ami nekem már az ötödik ilyen ifjúsági találkozó. Nem is a programok sokszínűsége a lényeges számomra, hanem a lelkiség, a mély spirituális tartalom. Nagyon helyeslem, hogy eljöttek az egyetemi lelkészségek, és bemutatják az érintett korosztálynak, hogy van egyházi ifjúsági élet a Szélrózsá után is.

Az esti koncertek szintén érdekelnek, de a fórumbeszélgetésekből is sokat lehet tanulni. Úgy látom, hogy felnőtt egy olyan generáció, amely ezeket is értékelni tudja, mindig megtelik a fórumátor. Erdélyből, szűkebb pátriából egyébként körülbelül százhetven fiatal jött el Soltvadkertre, akik mindannyian remekül érzik magukat ebben a közegben, tobzódnak a programokban, és fürdőznek a tóban.

Mezősi György
rokkantnyugdíjas, 53
(Gödöllő)

– Ez már a nyolcadik Szélrózsám sorban egymás után, először a debrecenini jártam. Elsősorban a közösség, a sok ismerős és a lelki ajándékok miatt jövök. Sokféle a program. Érdekel például a párhuzamos valóságokról szóló előadás, ami végső soron az internet veszélyeire mutatott rá. Az én életemben fontos helye van az internetnek, hiszen általa kinyílt számomra a világ, a közösségi oldalakon sok ismerőssel tartom a kapcsolatot. De azért tudni kell, hogy a túlzott internetezésnek vannak veszélyei.

Érdekel a zenei kínálat is, ugyanis magam három évtizeden át kórusban énekeltem. A koncerteket magas színvonalúnak és igen hangosnak ítélem. Negatívum, hogy közel van a tó a táborhoz, és ez sok fiatalet elvon a tartalmas előadásoktól. Ezt sajnálom.

Bogyó Dóra
egyetemista, 23
(Pécs)

– Ez az ötödik Szélrózsám. Nagyon értékes programok vannak, elgondolkodtató beszélgetések. Olyanok, amik kifejezetten az én korosztályomat érintik, és engem is nagyon érdekelnek, például az önismeret, a nagykorúvá válás területéről, arról, hogyan éljük meg fiatal keresztényként a hitünket. Nagyon tetszik, hogy viszonylag kis területen vannak a rendezvényesítrák, ez családiasabbá teszi a találkozót. Szeretek ismerkedni, és itt mindenki nagyon nyitott.

A zenei kínálatból kiemelném a *Kávészünet* nevű együttest, amely versfeldolgozásokat adott elő, nagyon tetszett. Óriási élmény volt *Pál Feri* atya előadása, de élveztem *Boros Dávid* baptista lelkész előadását is. Szerintem sokat tanulhatunk más felekezettől is.

Tar Krisztián
minőségirányítási vezető, 45
(Békéscsaba)

– Feleséggel, gyermekeinkkel és még nyolc fiatalal érkezünk a békéscsabai református gyülekezetből, összesen tizenhárman. A legtöbbet számomra az adja, hogy itt a találkozón a keresztény összetartozás élményét élhetjük át.

A legemlékezetesebb *Pál Feri* atya előadása volt, az áhítatok közül a külmiszióra emlékszem vissza a legszívesebben. A zenék közül a *Korál-sziget Electricet* és a gospelkórusokat emelem ki. Jártunk több színelőadáson és a meseterápián. Szülőként a feleséggel együtt azt kell majd átgondolnunk, hogyan tudjuk a gyermekeink szárnyalását elősegíteni úgy, hogy közben a szabadságuk se sérüljön. A gyülekezetbe elviszünk számos ötletet, játékot és a Szélrózsá ezer nyi színét.

■ SZEGFŰ KATALIN

A koncertek Istenhez is közel visznek

▶ A Szélrózsá egyik vonzó programsorozata volt a sokszínű zenei kavalkád, e nélkül nyári fesztivál már el sem képzelhető. *Bedecs Réka* szervezte a találkozói zenei műsorait. Már bő háromnegyed évvel előtt megkezdte a tervezést és koordinálást. Soltvadkerten állandó ügyeletben volt, folyamatosan intézkednie kellett, telefonon tudtam néhány kérdést feltenni neki.

– Kik voltak a legnépszerűbb fellépők?

– A legtöbben a *Kowalsky meg a Vega* koncertjén és az *Ocho Macho* fellépésén voltak. Velük egyébként időben kellett egyezkedni, de végül könnyen sikerült megállapodnunk. Hasonló volt a helyzet a *Magashegyi Underground* esetében. Mindhárom zenekar nagyon elfoglalt nyáron, számos fesztiválon fellépnek, a Szélrózsán is rengetegen ismerték dalaikat, még a szöveget is kívülről tudták.

– Hogyan reklámozták őket, honnan tudták az evangélikus ifjak, hogy ilyen fellépőkre számíthatnak?

– Mi is hirdettük a zenei programokat, részint a neten, részint a programfüzetben, illetve a helyi médiában. Készítettünk úgynevezett vírusvideót a Facebook- és Youtube-felhasználók számára, valamint volt sajtótájékoztatónk is. *Horváth-Bolla Zsuzsanna*, az *Evangélikus.hu* főszerkesztője is népszerűsítette őket, készített interjút a Magashegyi énekesnőjével, *Bocskor Biborkával*. Sokan azért jöttek, mert ezek az együttesek magukat is reklámozzák saját on-line felületeiken. Ezenkívül a koncerteken mindig szerepel az összekötő szövegekben, hogy hol és mikor lépnek fel a következő hétvégén.

– A zenei kínálat nagyon gazdag volt. Melyik együtteseket emelné meg ki?

– Mindhárom este volt evangélikus kötődésű előzenekar, mellyel az

úgynevezett „világi” és keresztény zene közötti falakat szerettük volna lebontani. A *M.Is.K.A.* saját egyházunk zenekara, ők számos rendezvényünkön felléptek már. Szinten sikeres volt a *Shamrock* és a *Korál-sziget*. A *Közel* képzett, de még nem annyira rutinos zenekar, főként teológusokból áll. Egyre többen kedvelik őket, így ők kapták a lehetőséget, hogy a záró istentiszteleten zenélhessenek.

Az előzenekaroknak nagyon gyakorlottnak kell lenniük, mert a nagyobb zenekarok óriási technikai apparátussal érkeznek. Rengeteg technikusra vonul fel, az előbb sorra kerülő zenészeknek a színpadon úgy kell mozogniuk, hogy közben mások már a késő esti fellépésre készülnek szinte ugyanott.

Bedecs Réka az *Ocho Macho* zenekarral és *Farkas Zoltán* zenei munkatárssal

– Volt-e olyan váratlan probléma, amellyel menet közben kellett megküzdeniük?

– Volt, természetesen mindig vannak nem várt akadályok, de ezeket a stábnak kell megoldania, lehetőleg úgy, hogy a közönség minél kevesebbet érezzen belőlük. Körülbelül tizenöt-en vagyunk, akik a helyszínen a zenei programok kivitelezésén dolgoztunk. Mindenkinél megvan a feladata. A csapatban kiemelt szerepe volt *Szidoly Rolandnak*, aki az egyházi könnyűzenei koncertek szervezésében segédkezett, és *Lakner-Bognár Nórának*, aki a komolyzenei programokat készítette elő.

Köszönjük *Huszák Zsolt*nak, a gyermek- és ifjúsági osztály zenei referensének munkáját. Hálával tartozunk *Plavetz József*nek és a *Soul Light Kft.* hangtechnikusainak is. Kiváló munkát végeztek.

Azzal a várakozással dolgoztunk, hogy a koncertek nemcsak a zenéhez, hanem Istenhez is közelebb viszik a közönséget. Reménységünk, hogy mindez megvalósult.

■ BWGY

„Krisztusban fiatal lehetek”

Ari Tähkää finni ifjúsági titkárt kerdeztük

– Ari, hogyan került a Szélrózsára?

– Részenben a Mikkeli és a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület közötti testvérkapcsolatból adódóan. Azért esett rám a választás előadóként, mert egyházkerületben a gyermek- és ifjúsági munka felelőse vagyok. Egyébként ez a második találkozó, amelyen részt vehetek. Szarvason is ott lehettem.

– Mindig érdekes számunkra, hogy a külföldről érkezett vendégek milyenek látják rendezvényeinket. Sikerült-e otthonra találnia, otthonosan érzi-e magát a fesztiválon?

– Három dolgot is tudok mondani, ami engem megérintett. Nyilván külföldiként az ember egy kicsit elveszve érzi magát, mert nem ért semmit a nyelvből. De az első, ami szembetűnő, hogy mindenféle korosztály megtalálható a Szélrózsán, a gyermekektől az idősebbekig, és mindenféle háttérű emberek. Így például részt vesznek a mozgássérültek, ami nagyon jó benyomást tett rám már régebben is. Éppen a szomszédságunkban laknak a bárkások, és egészen fantasztikus élmény, milyen természetes módon vannak jelen a találkozón.

A másik dolog, amit szeretnék megemlíteni, hogy itt egyfajta kulturális

sokszínűség, gazdagság élhető meg. Ez elsősorban a zenei kínálatot jellemzi, amely sokkal szélesebb skálán mozog, mint a finnországi ifjúsági rendezvényeken.

A harmadik dolog az örömteli jelenlét. Boldog arcok, nagyarányú részvétel az áhítatokon. Ezen a három dologon túl még egyet hadd mondjak: a Magyarországon megtapasztalt vendégszeretet is szívet melengető. Nagyon jó érzés, hogy ennyire odafigyelnek ránk.

– Csütörtökön délelőtt tartott bibliatanulmányának témája a következő kérdés volt: Szabadság – de mire? Mi az, amit ezzel kapcsolatban a legfontosabb megérteniünk?

– A legnagyobb szabadság a szeretet szabadsága. Az a lényeg, ha ezt valaki megérti vagy még inkább megéri. Ezt szerettem volna átadni.

– Ari, az Ön számára mit jelent a szárnyalás?

– *Ézsaiás* könyvében az ifjakról van szó. Az én ifjúságom már elmúlt, mégis azt gondolom, hogy Krisztusban fiatal lehetek. Ennek az ajándéka az, hogy bár az idő múlik, a szívem mélyén fiatal maradhatok. Ezt jelenti számomra a szárnyalás: az Istenhez tartozás ifjúságát.

■ – ADÁMI –

Lelkész a táborban – katona a Szélrózsán

► A Fórumátor 2 belsejében a kánikula ellenére terepszínű egyenruhában és ormótlan bakancsban várta hallgatóságát a találkozón második napján Nánai László Endre őrnagy. Mint kiderült, mínusz huszonöt fokban is nagyjából ugyanezt a formáját kell hoznia, parancsra. Egy katona az időjárás viszonyosságokon nemigen akad fönny. A szandálos bölcsészek, KIE-tappancsok és lutheránus hippik között meglehetősen föltűnő jelenség egy ilyen egyenruhás alak. Nánai László Endre küldetésének érzi, hogy a kevéssé ismert, jobbára hiedelmekkel és felszínes preconcepciókkal teleaggatott tábori lelkészség szolgálati területéről beszéljen. A nyolcadik éve ebben a munkakörben tevékenykedő evangélikus lelkész az öniróniát sem mellőzve beszélt egyház és katonaság, társadalom és katonaság, nem utolsósorban civil és tábori önmaga kapcsolatáról.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A tábori lelkészség kis létszámú munkaág. Magyarországon tíz protestáns tábori lelkész közül nyolc református, kettő evangélikus. Körülbelül huszonöt ilyen hivatású ember él az országban – tudhatta meg a hallgatóság. Általában a katonaságra mint erőszak szervezetre gondolnak, az egyházra pedig mint a béke felelősökét össze fogó szervezetre. A tábori lelkész – fogalmazott Nánai László Endre – e két halmozottan hátrányos helyzetű terület metszetében áll.

Korántsem a legvidámabb barakk – ezt a címet kapta a rendszerezni, fejekben rendet tenni igyekvő előadás. Kettős harcról számolt be Nánai őrnagy. Egyrészt arról, hogy az ő korántsem mindig felhőtlen munkaterülete – melybe elmondása szerint mint Pilátus a krédóba csöppent bele – az egyház képviselője a katonaság felé, másrészt arról, hogy ez a munkaterület tovább bővült az évek során: most már úgy érzi, a katonaságot is képviselnie kell az egyház felé.

Meghasonlottsága azért is mondható tartósnak, mert ezt a szolgálatot – ahogy érzékletesen lefestette – csak teljes beolvadással lehet végezni. A táborban úgy öltözik, úgy beszél, úgy viselkedik, ahogy abban a közegben tőle elvárják. Mint mindenki más, mint az összes többi katona. Márpedig a katonaság nem demok-

ratikus intézmény. Ott minden parancsszóra történik. Minden félresikerült szóknak, mozdulatnak következménye van.

A katonai szolgálat nemigen örövend társadalmi megbecsülésnek, sőt sokszor ujjal mutogatás, élcelődés tárgya. Holott a katona is klasszikus értékek hordozója – hangsúlyozta az előadó. A katonai erények közül az egyenességet, az engedelmisséget és a hitelességet emelte ki. Voltaképpen ezek nemcsak katonai, hanem keresztény, sőt egyetemes erényeknek mondhatók. „Csak épp a mi parancsnokunkat – fogalmazott lelkész mi voltát előtérbe helyezve – Jézus Krisztusnak hívják.”

Nánai László Endre kétszer fél évet szolgált Koszovóban, és legutóbb egy újabb fél évet Afganisztánban; a missziókról fotókat is hozott. Megtekinthette a közönség például azt a pristinai tábor közvetlen közelében tornyosuló kecses hőerőművet, mely a helyi lakosság körében az átlaghoz képest háromszáz százaléknyi rákos megbetegedést idéz elő. (A németek által ingyen biztosított szűrőberendezést annak rendeltetés- és szükségsszerű használata helyett a helyiek alkatrészeire szedték, és eladták.) Egy másikon magát az őrnagyot láthaták, amint egy pallón egyensúlyozik. Ez a kép – azon túl, hogy valódi – szimbolikus is, merthogy Ná-

nai László Endre „végtelen kötél-táncnak” nevezte felemás szolgálatát.

Átéltette a közönség a „három percben légy biblikus, katonaság és újat mondó” elvárásának embert próbáló feszültségét. Tábori ünnepségen (itt olyasfélére kell gondolnunk, mint például a pákozdi csata évfordulója) előfordult, hogy Nánai őrnagy hatpercnyre tágitotta mondanivalóját – a rendhagyó esettől az ott jelen lévők azóta sem tágitanak...

Persze emelkedett pillanatok is adódnak még az „Isten háta mögötti” mínusz huszonöt fokban is. Nánai László Endre második missziója során nyolc katonát keresztelt meg. Megadták a módját: nem a katonai táborban, hanem egy közeli olasz kis kápolnában tartották meg a keresztelőünnepet.

Mivel a tábori szolgálatba kerülő lelkészek semmiféle felkészítésben, képzésben nem részesülnek, és „szakirodalom” sincs a témában, Nánai őrnagy, felelősséget érezve e munkaterület új követőiért, missziós tapasztalatainak írott formába rendezését fontolgatja.

Sokszor határhelyzetben, peremvidéken történnek az igazán lényeges dolgok – hangzott az előadás egyik bevezető mondata. A hiteles beszámolót meghallgatva ezt magunk is fontolóra vehetjük.

■ KINYIK ANITA

„Sekély vízben nem lehet úszni...”

KINYIK ANITA FELVÉTELE

Az afganisztáni küldetést önként vállalta, de a meglehetősen szűk személyi állomány miatt mást nem is tudtak volna küldeni. A moderátor félelemmel kapcsolatos kérdésére így válaszolt: „Ha azt mondanám, hogy a vasárnapi istentisztelet nem tartom meg, mert félek elmenni, akkor feltehetnék a katonának a kérdést, hogy hol van az ereje az evangéliumnak?”

Lackner Pál arról is beszélt, hogy a honvédségben sokkal jobban megélik a katonák az ökumenizmust. Például egy magyar protestáns katona, ha nincs anyanyelvén protestáns istentisztelet, nem a skandináv evangélikus lelkészt keresi meg, hanem a legközelebbi magyar katolikus papot. „Az anyanyelv felülírta a hitvallásosságát” – fogalmazott.

A Szélrózsza fiataljainak azt is elárulta, hogy igencsak megterheli a katonákat egy-egy külföldi misszió nemcsak fizikailag, hanem pszichésen is. Ezért egy embernek két-három külföldi küldetésnél többet nem célszerű vállalnia. Aki többet van távol, annak jó eséllyel kerül válságba a házassága.

A tábori püspök utazásairól az érintett felesége elárulta, hogy minden egyes távollét felért egy sérvműtéttel: „Tudja az ember, hogy valamit csinál, de hogy pontosan mit, azt nem” – mondta.

Lackner Pál mint a Magyarországi Evangélikus Egyház külhoni magyarok ügyeivel megbízott munkatársa elmondta, hogy a jövőben nem is a hagyományos határon túli magyar közösségek jelentenek majd kihívást, hanem a nyugat-európai magyarság hitélete. „Ki kell találnunk, hogy az Angliába, Németországba és Franciaországba költözött sok ezer evangélikust hogyan tudjuk anyanyelvén megszólítani” – fogalmazta meg a közeljövő egyik legnagyobb feladatát.

■ L. J. Cs.

Csatamezőkről a békesség útjára

Bizonyos újonnan megjelent könyvek-nél a szerző képe gyakran ott szerepel a hátsó borítón. Néhány odavetett életrajzi adatnál mindig többet jelent a képi megjelenés. Jeremiás arcképét Luther Márton így rajzolja meg: „Viszontagságos időköt élt; életveszedelmes prédikátorságot vállalt. Sokszor életére törtek, végig kellett néznie az ország összeomlását és a nép fogságba hurcolását. Egyetlen társa volt csak: hűséges titkára, Báruk – és felfelé az imádság csatornája. Ez öntött szívébe reménységet. Így lett a hit hőse. Valósággal Krisztus előképe.”

Jeremiás könyvében a szerző önarcképét is megtaláljuk, hiszen önmagáról így ír: „Én vagyok az az ember, aki nyomorúságot látott az ő haragjának vesszeje miatt. (...) Bizony ellenem fordult, ellenem fordítja kezét minden nap. Megfomlyasztotta testemet és bőrrömet, összeroncolt a csontjaimat.” (JSir 3,1.3–4; Károli-fordítás) Istenről pedig ilyen vakmerő módon ír: „Olyan hozzám, mint a leselkedő medve, mint rejtkehelyen az oroszlán. (...) Veséimbe eresztette tegzének nyilait. (...) Keserűséggel lakott jól, bánattal itatott meg. Kavicsot rágatott velem, hamuba kényszerített engem.” (JSir 3,10.13.15–16)

Ilyen komor előzmények után igazán a meglepetés erejével hat a könyv valóságos fordulópontja, ahol a próféta így kiált fel: „Szeret az Úr, azért nincs még végünk, mert nem fogyott el irgalma...” (22. v.)

Jeremiás sorsa: hogy politikusi próféta legyen. Tiszte: hogy vallási és nemzeti reménységre tanítson.

A próféta tanítása minden korban érvényes. Azt jelenti: Isten gondviselése kiterjed a nemzeti létre is. Isten a történelem Ura, ezért ő gondoskodik népe fennmaradásáról. Ő megőrizte népét az egyiptomi és babiloni fogság kataklizmájában; a hellenizmus olvasztótégelye közepette; a rómaiaktól elszenvedett vereség után is. Megmentette övét, Jeruzsálem többszöri pusztulása után is.

A próféta az újrakezdés esélyéről szól. Az Istenben bízó ember minden

egy nap ezt élheti át. Keresztény egyházak képviselői a mai vasárnap az elzászi Gunsbach evangélikus templomában gyűlnek össze azon az istentiszteleten, amelyen az első világháború kitörésére emlékeznek. Száz éve ezen a napon üzent hadat Németország Franciaországnak, és ezáltal lényegében is megkezdődött a század nagy világégése. A Gunsbachhoz egészen közeli csatamezőn véres harcok dúltak.

Annak idején sajnos mindkét oldalon még az egyházak is örömmel üdvözölték a háborút. Papok és püspökök nemzetük házikáplánjaként viselkedtek. A fél világnak össze kellett omlania, hogy rájöjjenek: Isten nem akar egy nemzet oldalára sem állni, az ő nevével senki sem élhet vissza. Ez a felismerés kellett az ökumenikus törekvések megerősödéséhez, amelynek közéleti, politikai kihatása is lehet. Így ma egyebek mellett Joachim Gauck német és François Hollande francia államfő is részt vesz ezen a gunsbachi megbékélési istentiszteleten, amelynek témája így hangzik: „...hogy ráigazítsa lábunkat a békesség útjára.” (Lk 1,79b)

Látva a világ számos háborús feszékét, erőteljesen kell imádkoznunk az

őrült erőszak megszűnéséért és a béke beköszöntéséért ma is. Elég, ha csak a Szentföldre, Gázára vagy Ukrajnára utalok. Jeremiásként először itt is csak siralmakra vagyunk képesek, de aztán az evangéliummal imádkozhatunk: „Vezesd lábunkat a békesség útjára.” Végül talán eljuthatunk erre a felismerésre: „Szeret az Úr; azért nincs még végünk, mert nem fogyott el irgalma.”

Mi jelenti egy közösség fennmaradását? Saját ereje? Nem, Isten irgalma. Dicső múltja? Nem, hanem az Isten által eltervezett jövő.

Az egyház prófétai szolgálatára ma is szükség van. A nép bátorítása, a pisillatoló láng őrzése, a mindenkorhi hatalom intése ma is az egyház feladata.

Jeremiás arról vallott, minden nyomorúság közepette, hogy szeret az Úr. Mi kifejezetten Jézus irgalmáról, értünk való könyörgéséről is megtartó szeretetéről vallhatunk.

Így tölthetjük be a vigasztalás szolgálatát a nemzet és az egyház körében.

■ FABINY TAMÁS

Elhangzik augusztus 3-án a Kossuth rádió Vasárnapi újság című műsorának Lélektől lélekig rovatában.

Az isonzói csata áldozatainak hősök temetője Szlovéniában (Ukanc)

TEREPTARKA ÖKUMENÉ

Portugál, magyar – két jó barát

Egy katonai misszió margójára

► Amikor 2011 augusztusában a Magyar Honvédség Kfor- (Kosovo Force – Koszovói Erő) kontingense ötödik váltásának tábori lelkészeként szerencsésen földet ért velem az AN-26-os repülőgép Pristinában, már nem volt idegen számomra a Balkánnak ez a szeglete. Előzőleg, 2010-ben sikerült fél évet eltöltenem a nyugat-koszovói Peć városában található Villagio Italia táborban. A hely történelmét, sajátos biztonsági kockázati tényezőit ismertem, a huzamosabb tábori élettel együtt járó kihívások – a bezártság, a monotonitás, a konfliktusok, a fokozatos befelé fordulás – sem jelentettek leküzdhetetlen akadályt. Amiért mégis felfokozott várakozással tekintettem az előttem álló bő fél évre, az elsősorban annak köszönhető, hogy tudtam: a picinyke, mindössze pár száz négyzetméter alapterületű pristinai Slim Lines táborba települt taktikai tartalék zászlóalj működtetése portugál–magyar együttműködésben fog történni. A tábori lelkészük pedig a derék luzitán kollégák sem felejtették otthon. Az ökumené csúcsra járatása elkerülhetetlennek tűnt.

Amit „az egyházi elismerésről és az egyházi jogi személyek jogállásának és működésének sajátos szabályairól” szóló 295/2013-as kormányrendelet ír a tábori lelkésszolgálatról kapcsolatban – „a tábori lelkész munkáját ökumenikus szellemben, a felekezeti önállóság tiszteletben tartásával végzi” –, azt egyik kollégámnak sem kell hosszasan magyaráznom. Szá-

Az enteriőr messzemenően a katonás funkcionalitás jegyében lett kialakítva: az oltártérben stratégiai helyen elhelyezett Szűz Mária-szobor és feszület békésen megfért az átellenes oldalon valamilyen furcsa okból kifolyólag meghagyott bordásfalakkal... A kápolnához tartozott még egy zeneszoba és két irodahelyiség, melyek egyikébe – az épületfenntar-

ményemmel kapcsolatban, és már ott tartottam, hogy kiiktatom az összes éneket az istentiszteletből, amikor megérkezett a portugál felmentő sereg...

...egy komplett zenekarral. Akusztikus és basszusgitár, billentyűs, dobos, még fuvolát meg klarinétot is hoztak, hogy az elmaradhatatlan előéneklő portugál katonahölgy vokalis-

ájában. Éppen ezért, afféle egyszemélyes lutheránus ötödik hadoszlopként, eleve tudatosan részt akartam venni az istentiszteleti életünkben is. Az a lélektől átitatott, temperamentumos muzikalitás, amelyet ott tapasztaltam, azonban teljesen lenyűgözött.

Nekünk pont ez hiányzik, most már csak arra van szükségem, hogy ezt ne én mondjam ki – gondoltam magamban. Így aztán jó érzéssel elcipeltem a következő misére azokat a magyar híveket, akikben zenei vonzalmat éreztem (igen, kilencven százalékom nő volt), és vártam a hatást. Ezek után már tényleg csak egy röpke Oscar-díjas színészi alakításra (meghökken, elgondolkodik, kéreli magát, végül nagy duzzogva beadja a derekát) volt szükségem, amikor kórusban kérlelni kezdtek, hogy tartsuk együtt az istentiszteletet a portugálokkal.

A Mindenható kegyelméből a nálam majd húsz évvel idősebb, kizárólag az anyanyelvén kommunikáló portugál atya is – aki kiváló barátom lett később – hasonló ambíciókat táplálhatott, mert szinte egyszerre kerestük meg egymást ugyanazzal a felvétellel. A többi már csak technikai részletkérdés volt.

Így született meg az a közös istentiszteleti forma, amely természetesen megtartotta a miserendet, mégis kapott egy jó értelemben vett „lutheránus gellert” – mindkét náció nagy megelégedésére. A liturgiát mindenki kézhez kapta magyarul és portugálul is, így a hol ilyen, hol olyan nyelven elhangzó imádságoknál, liturgikus részeknél sem lehetett eltévedni.

A legkedvesebb részt számomra talán a – katolikus perikóparend alapján végzett – sajátos, rezponzorikus igehirdetéseink jelentették. Mivel

mindketten az anyanyelvünkön prédikáltunk, előre megegyeztünk abban, hogy egyikünk sem lépheti át a hét percet. Ez a megkötés nagyon természetesen strukturálja a gondolatokat a lényeg irányába, és kifejezetten üdítő tud lenni a huszonöt perces prédikációkon edződött fülnek.

(A történet fricskája, hogy volt olyan keményvonalas katolikus katonám, aki azelőtt nem jött el az én „fapados” protestáns istentiszteleteimre, hanem nulla nyelvtudással is képes volt beülni a portugálokhöz, „mert az mégiscsak mise” – majd ezek után juszit is kénytelen volt fél éven át hallgatni az evangélikus lelkész igemagyarázatát.)

Az áldozásban természetesen a protestánsok nem vettek részt, de ennek a belső körnek havonta egyszer külön tartottam úrvacsorás, magyar nyelvű istentiszteletet. Az eredmény egy fantasztikusan működő, valóban testvéri közösség lett, amelynek tagjainál a templomi közegben, a közös zenélések alatt átélt egység maximálisan éreztette jótékony hatását a hétköznapi együttélésben és munkavégzésben is.

***

Kellő alázattal, érzékenységgel és nyitottsággal az ökumené működik. Aki pedig még mindig kételkedne, netán úgy gondolná, hogy túl sokat adtam föl evangélikus identitásomból, annak beszéljenek a számok. Tudomásom szerint egyedül én voltam evangélikus a kiutazó állományban. Hazautazáskor nyolccal többen voltunk –ők az én közreműködéssel vették föl a szent keresztséget Pećben egy „rendes”, kőből épült katolikus kápolnában.

■ NÁNAI LÁSZLÓ ENDRE *örnagy, evangélikus táboripüspök-helyettes*

munkra az ökumené olyan, mint a levegő, amelyet beszívunk, lelkésszolgálatunk szinte minden részét az ökumenét szem előtt tartva végezzük.

A honvédség eleve mindenki által elérhető és megszólítható lelkigondozóként, nem pedig felekezeti hitvédőként tekint ránk. Valahol ez tükröződik bájosan abban a jelenségben is, hogy a pásztoroltak részéről a tábori lelkész megszólítása szinte minden esetben „atyám”, tekintet nélkül annak felekezeti hovatartozására. Stílszerűen balkáni teológiai hasonlaltal élve: szolgálatunkban az *ortopraxis* gyakorlatilag mindig felülírja az *ortodoxiát*.

A határok és hagyományok rugalmas értelmezésének igényét, valamint a kreatív hozzáállás szükségességét erősíti továbbá az a tény, hogy a lelkész sosem tudja előre százszázalékos bizonyossággal, hogy milyen munkafeltételek, milyen egyházi infrastruktúra (liturgikus eszközök, hangszerek stb.) várják majd a katonai misszióban. Az ehhez hasonló kérdéseken persze nem érdemes túl sokat rágódní, részemről a rutinos hozzáállás: pár stóla, énekeskönyv, Biblia, Luther-kabát, kehely, keresztelőkancsó be a bőröndbe, aztán *Deo volente* – ha Isten akarja –, majd megleszünk valahogy.

***

Visszatérve Slim Lineshez: a táborban, ahol minden épület konténerekből lett összevágva-építve, meglepetésemre a kápolna volt – az étkezdé és a konditerem után – a harmadik legnagyobb alapterületű helyiség.

tó portugálok kegyelméből – bekvártélyozhattam magam, ilyen peremfeltételek mellett pedig már derűsen vethettem tekintetemet az előttem tornyosuló fél éves lelkésszolgálatra.

A tábor kapacitásból, illetve a katonai missziók belső logikájából következik, hogy a portugál és a magyar fél váltása között mindig van pár hét különbség, hogy a tapasztalatokat át lehessen adni, és ne két minden tekintetben „szűz” társaság kezdje meg egyszerre a munkát. Ez esetemben azt jelentette, hogy a beilleszkedés első három hetében igyekeztem megszervezni a magyar istentiszteleti alkalmakat a legjobb tudásom szerint – és vártam az érkező portugál kollégát.

Számomra az istentisztelet Achilles-sarkát egyértelműen a liturgia gyakorlati kérdései jelentik. Mihez kezdjek például a fantasztikus elektromos orgonával a sarokban, ha senki sincs – cirka kétszáz katonát és magamat is beleértve –, aki meg tudja vagy akarja szólaltatni? És bár *Trajtler Gábor* tanár úr a teológiai felvételi vizsgámon 1993-ban számomra örökké emlékeztető módon „fantasztikus orgánusként” jellemezte az énekhangomat, a heteken átívelő – gyakorlatilag végigszólózott – *a capella* istentiszteletek kezdték felémészteni a belső erőforrásaimat. (Akinek már a kezében a kő, az próbáljon meg először katonákat egyházi énekekre tanítani kísérlet nélkül!)

Sivár, száraz, meddő, kifulladás, erőtlenségbe csúszó – ezek az érzések kerültek a liturgiai teljesít-

tákról ne is beszéljek. Ez a felsorolás pedig nagyjából mindent el is mondott az én liturgiai versenyképességemről.

***

Persze az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy egyébként is nagyon komoly aspirációim voltak a portugálokkal kapcsolatban. Tekintettel arra, hogy a 2003-ban Braziliában töltött teológiai ösztöndíjas évem nem süllyedt nyomtalanul a tudatalattimba, és a mai napig érthető módon dagogok középszinten portugálul, eleve úgy gondoltam, hogy majd valamilyen hídszerepet játszhatok e két meglehetősen eltérő lelki alkattal és habittussal bíró nép – tudniillik a magyar és a portugál – békés koegzisztenci-

Madárlátta tör

▶ Előző számunkban részletes összefoglaló anyagokat és riportokat közöltünk a „Szárnyalj” mottóval jelölt 10. Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági találkozóról, de már akkor jeleztük, hogy összeállításunk csak az ézsaiási ígére – „...akik az Űrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok...” (Ézs 40,31) – hangolt első „szárnyalás” volt. Soltvadkerten összesen 199 program várta a több mint kétezer résztvevőt és a kempingből a helyszínre tévedt táborezőket, tehát bőven volt témánk. Helyünk viszont akkor is korlátozott, és most is az, így az előző röptéből, szárnyalásból kimaradt „madárlátta” anyagainkat csak most tudjuk közölni. Reméljük, olvasóink szívesen látják a két héttel ezelőtti események kissé késve megjelenő riportjait, hiszen a Szélrózsza egyházunk két évente sorra kerülő, fontos és színes megmozdulása. Bizonyára így sem lesz teljes az összkép, valószínűleg még visszatérünk Soltvadkertre. Ihletet, ötleteket bőven kínál a tábor programdömpingje, s akkor még nem beszéltünk fotósaink kiváló munkáiról, amelyekből több albumot is meg lehetne tölteni...

A szent botrány katarzisa

▶ A találkozó első napi programja igencsak fajsúlyos témával indított *Az Auschwitz utáni kor* című disputa keretében. György Péter esztéta, egyetemi tanár és Fabiny Tamás evangélikus püspök eszmecseréjének középpontjában a holokausztemlékezet individuális és közösségi megélése, illetve annak hiánya: a felejtés állt. A Galambos Ádám által moderált program az *Asztali beszélgetések* sorozat mintáját követte.

György Péter úgy látta, a magyarországi kollektív tudat utoljára az 1848-as forradalom idején állt teljes átfedésben a traumatizált társadalom egységes ünnepi lelkületével. Emellett a második világháború végének német „örömnepét” említette meg, melynek elmentmondásos volta – merthogy a németek elvesztették a háborút, a népesség nagy része azonban egyfajta fellelegzésként élte meg a fasizmus alól való belső megszabadulást – egyrészt az emlékezetkultúra viszonylagosságát sugallja, másrészt egy nép látni lelkismeretét is mozgósítja.

A náciizmus haláltáborainak áldozataihoz kötődő, politikailag kikényszerített gyászunka György Péter szem-

léletében a fentiekkel szemben hiteltelennek tetszik, hiszen csak az tudja átélni a megtörtént – Pilinszky János szavaival élve – szent botrány katarzisa, aki vagy személyében van érintve, vagy pedig a személyiségébe égeti a múlt közösségív avatott stigmáit.

Fabiny Tamás a társadalmi-kulturális „emlékezetkiesés” ellenében vagy annak egyfajta visszájára fordításaként a zsidó-keresztény vallási rítusokat említette. Az istentisztelet dramatizált formájával, a zenével, a csenddel lehetőséget adhat az egyéni és kollektív katarzisa – mondta. Ez egyébként ugyancsak összefügg Pilinszky evangéliumi esztétikájának azon részével, amely az auschwitzi történéseket egy-

fajta passiójátékként képzelet el, és amely a liturgikus jelenlétben való részvétel az evangélium lényegi el-sajátításaként értelmezi. Az átlényegítés a bibliai elbeszélések példázaiban, illetve az átváltoztatás metafizikai

mozzanatának segítségével ragadható meg. Ennek spirituális többlete nemcsak a személyes bűnbánatban, hanem a kollektivizált konfesszióban is megköszorozza a Szentlélek emlékezés általi közbenjárását.

KINYIK ANITA FELVÉTELE

Galambos Ádám megszólítottágnak nevezte azt a belső motivációt, amely sorsközösséget teremthet egy nemzet vagy népcsoport tagjai között, míg György Péter a kikényszerített, büntudattal terhelt vallomások veszélyeire, illetve a „szégyenkultúra” káros hatásaira hívta fel a figyelmet. Fabiny Tamás az egyházak felelősségvállalásának fontosságát hangsúlyozta. „Hallgatott, amikor beszélnie kellett volna, és beszélt, amikor hallgatnia kellett volna” – mondta a felemás egyházi megnyilatkozásokkal kapcsolatban.

A beszélgetőpartnerek természetesen nem adhattak végleges és teljes mértékben kimerítő választ a több szempontból is agyonterhelt holokausztkérdésre, de alázatos attitűdjükkel mindenképpen példát mutattak a témához kapcsolódó alapvető kérdések demagógia nélküli kezelésére, ezzel pedig előreléptek a 20. század botrányának feloldása felé.

■ – PAPP –

Pedagógusként a fesztiválon

Beszélgetés Varga Mártával, a nevelési és oktatási osztály vezetőjével

▶ A Szélrózsza találkozó egyházunk országos irodájának több osztálya is képviseltette magát fórumbeszélgetéssel, önálló standdal vagy programokkal. Közöttük volt a nevelési és oktatási osztály is. Varga Márta osztályvezetőt kérdeztük.

– Milyen céllal érkezett az osztály a fesztiválra?

– Nem először veszünk részt a Szélrózsán, két évvel ezelőtt Fonyódligeten is ott voltunk. Az osztály – fel-

adatából adódóan – az intézményfenntartói feladatokat látja el, ebből fakadnak kötelezettségei. Hivatalunk az egyház országos központjában, az Üllői úton működik. Kevés lehe-

tőségünk van szülőkkel, diákokkal személyesen találkozni. Saját tapasztalatom, hogy a legtöbb egyháztagnak keveset tud az evangélikus óvodákról és iskolákról, ezért kötelességünknek érezzük a tájékoztatást. Fonyódligeten is ezzel próbálkoztunk – sikerrel, mert komoly párbeszéd alakult ki a szülőkkel és a fiatalokkal arról, hogy milyen az evangélikus oktatási rendszer, mi történik az iskolákban. A Szélrózsán népszerűsítjük egyhá-

zunk intézményeit, ugyanakkor visszajelzéseket is gyűjtünk az evangélikus iskolákról, óvodákról.

– Ezt tekinthetjük tehát a Szélrózsza legfontosabb hozadékának az Önök számára?

– Leginkább talán annak örülünk, hogy itt a fiatalokkal is találkozhatunk közvetlen formában, nem úgy, mint amikor fenntartóként jelenünk meg az iskolában. Ezért állítottunk pavilont, ahol rejtvényel, több ügyességi játékkal, logikai feladatokkal és különböző ismeretszint-felmérő tesztekkel várjuk az érdeklődőket.

Vagyis ez alkalommal nemcsak a hivatalt képviseljük, hanem pedagógusként foglalkozhatunk a fiatalokkal és a szülőkkel. Számunkra ez nagy élmény, már a készülés is. Ki kell találni, hogyan nézzen ki a sátor, mivel lehet megszólítani, becsalogatni az erre járókat, hiszen a találkozón nagyon sok izgalmas program szerepel. A megszólítás a célunk, ugyanakkor jelenlétünk egyben csapatépítés, hiszen itt teljesen más környezetben dolgozunk együtt, mint az irodában ülve.

Törekszünk arra, hogy az országos iroda más osztályaival is együttműködjünk, elsősorban a pályázati és a diakóniai osztállyal, ezért is vannak a sátraink egymás mellett. Néhányan családtagjaikat is hozták, így valóban közös élménnyé válik ez a néhány nap.

– Eltér-e a fonyódligeti soltvadkerti oktatási stand?

– Egy különleges küldetést is felvállaltunk az idén. Évente megrendezik

az ökumenikus diákműszemléte, amelyen katolikus, református és evangélikus gimnazista diákok által forgatott filmeket mutatnak be. A szemlére be-küldött alkotásokból mutatunk be egy válogatást minden este a KIE-kávéházban. A vetítés lehetősége is fontos, az utána következő beszélgetés jelentőségét pedig nem lehet eléggé hangsúlyozni. Jó beszélgetni a diákokkal, nekünk ez egy kicsit közvélemény-kutatást is jelent.

– Az osztály – mondjuk így – szokásos munkájából mennyit láthat a sátorba betérő?

– Minden program és játék ellenére megmaradunk hivatalnak is, hiszen több lelkész, illetve gyülekezet-vezető szólít meg bennünket, hogy aktuális ügyeikben egyeztessenek.

„Célközönségünk” három részre osztható: a diákokra, a szülőkre és a kollégákra, vezetőkre. Erre koncentrálni háromféle totót dolgoztunk ki. A szülőknél és a lelkészeknél az iskolarendszerünkre, illetve az országos irodára vonatkozó kérdéseket foglalmaztuk meg, a diákok a hittanoktatáson alapuló bibliaismereti kérdéseket kapják. A válaszokat helyben értékelve elindul egy beszélgetés, melynek során további tájékoztatást tudunk adni osztályunk működéséről, az intézményrendszeréről, a hitoktatásról.

A Szélrózsza a nevelési és oktatási osztály számára egyedülálló lehetőség a kapcsolatteremtésre, bemutatkozásra, tapasztalatgyűjtésre, feltöltődésre. Két év múlva is ott leszünk!

■ SRAMÓ ANDRÁS

A SZERZŐ FELVÉTELE

téneteink Soltvadkertről

Fügefalevél Rag

Beszélgetés Ittész Tamással, a Bohém Ragtime Jazz Band főbohémjével

▶ Valóságos klubhangulat fogadta a Szélrózsza fiataljait a vadkerti tópart Szárnyas színpadán, amikor a kecskeméti illetőségű Bohém Ragtime Jazz Band szolgáltatta a talpalávalót. A tánctanítással egybekötött, oldott hangulatú koncert után Ittész Tamást kérdeztem az együttes hős-korszakáról, a ragtime stílus rejtelméről és egyéb bohémságokról...

SZÁRNYAS FELVÉTELE

– 1985-ben alakult a zenekar, amikor én még csak – akárhogy is számolom – tizenhét és fél éves voltam. A kecskeméti Erdei Ferenc Művelődési Központ színpadán játszottunk két számot a Bács-Kiskun Megyei Pártbizottság által szervezett nemzetközi nőnap ünnepségen, telt ház előtt. Ez volt a kis-sé esetlen, ám lelkes debütálás. Amúgy már 1981-ben elkezdtük a bohémkedést egy pedagógus-kórusbulin, egy Ki mit tud?-szerű, évad végi rendezvényen. Akkor az egyik tenor javaslatára, aki nagyon szeretett ragtime-ot zongorázni, meghangszereltem pár dalt, köztük a Fügefalevél Raget – csak hogy valami biblikus vonatkozása is legyen a dolognak.

– Milyen visszhangja volt az ezek szerint tényleg spontán első fellépésnek?

– Mindenkinek nagyon tetszett az előadás, úgyhogy jött a folytatás. Túlélve a kezdeti, tagcserével tarkított

hős-korszakot, azóta bejártuk az egész országot és Európát, sőt még a tengerentúltra is eljutottunk, miközben egyfajta missziót is elkezdünk – iskolákban például, amolyan ismeretterjesztő jelleggel –, hiszen akkoriban a Budapest Ragtime Banden kívül nemigen játszottak itthon efféle muzsikát. Olyannyira, hogy 1986-tól már fesztivált szerveztünk hazai pályán, ami aztán szép lassan kinötte magát, és 1992-től nemzetközi rendezvényként lett meghirdetve.

Ezzel együtt kinyílt a csipánk is, mert elkezdtek hívogatni Drezdába meg ide-oda, aztán egyik élmény hozta a másikat, és ez mindig továbbbruggosította a csapatot. Jövőre leszünk harmincévesek, négyszázötvenezer kilométerrel, eMeRTon-díjjal és húsz albummal a hátunk mögött, mindvégig megtartva a független, „profi amatőr” státust.

– Mit lehet tudni a ragtime műfaji sajátosságairól? És egyáltalán hogyan honosodott meg nálunk?

– Ez egy közel százhusz éves amerikai műfaj, melynek a legnépszerűbb slágerei nálunk először kiváló szövegírók által magyarítottak, utána pedig szélesebben jöttek az itthoni zeneszerzők is, és ahogy a régi fekete-fehér magyar filmek tanúsítják, rengeteg remek számot hoztak össze. Sokan nem értik, hogy miért kell egyáltalán még ilyen halott dalocskákkal foglalkozni, pedig a modernebb műfajok is az elavultnak titulált stílusokból nőttek ki, és ezek a gyökerek azért mindig tovább burjánzanak, tehát a formák időről időre átalakulnak.

Természetesen mi sem egy az egyben játszunk ezeket a kicsit régi vágású szerzeményeket, hanem amúgy bohémesen minden szempontból. Nyugaton sok „ortodox” együttes van, amelyek a vegytiszta régi dzsesszt szeretnék átmenteni a mai korba, s ezt ugyan nagyon jó stílusérzékkel, remekül csinálják, de mégis egy kicsit műzeumi a dolog. Vannak, akik viszont direkt progresszívek akarnak lenni. Mi ehhez képest valahol félúton vagyunk az archaikus játékmód és a fiatalos lendület között.

– Mit lehet tudni a következő projektekről?

– Készülünk egy jövő februári estre az Amerikában élő Vizin Viktória operaénekesnővel, aki a zenekar több tagjához hasonlóan a kecskeméti Kodály-iskolában tanult. Fele részben magyar, fele részben pedig amerikai lesz a műsor a Művészetek Palotájában. Úgyhogy várunk majd mindenkiket szeretettel egy kis kirándulásra Bohémiába!

■ PAPP MÁTYÉ

A hivatás szárnyán – Nikodémus utódaival

„Jó munkát!” „Ha maga talál ilyet, szóljon nekem!” Ezzel az áruházi pénztárban zajlott beszélgetéssel vezette fel csütörtök este a Nikodémusok óráját Hegedűs Attila soproni iskolalelkész. Az éjszakai disputa témája ezúttal a munka volt.

Mi a meló, és mi a hivatás? Mikor érezzük úgy, hogy szárnyalunk a munkahelyünkön, és mikortól éljük meg terhéként a bent töltött órákat? – tették fel a kérdéseket a Ocho Macho-koncert után még együtt gondolkodásra vállalkozó fiatalok.

„Miért dolgozunk?” – fordult a résztvevőkhöz a moderátor, majd rámutatott arra, hogy a legtöbb ember akkor is dolgozna valamit, ha megnyerne a főnyereményt a lottón. „A munkával való kapcsolatunk tehát sokkal mélyebb, többről van szó, mint egyszerű pénzkeresetről” – állapította meg.

A lelkész azt is kiemelte, hogy a munka már a bűnbeesés előtt is előkerül A teremtés könyvében, hisz Isten az édenkert megművelését bízta az első emberpárra. A büntetés már csak az, hogy verejtek tapad a munkához. „Isten tehát arra teremtette az embert, hogy alkosson, a Szélrózsza mottójával élve: szárnyalj” – mutatott rá Hegedűs Attila. A lelkész felidézte Jézusnak az ég tétlen madaraival kapcsolatos fel-szólítását is, és ezzel kapcsolatban elmondta, hogy a Mester nem a munka megtagadásáról, hanem az Isten iránti feltétlen bizalomról szövegezte Hegyi beszédekében.

A beszélgetés résztvevői saját foglalkozásukkal kapcsolatban fejtették ki, hogy számukra az miért valóságos hivatás, miért nem, „csak” munkavégzés. Hegedűs Attila rávilágított arra, hogy a hivatás szóban benne van az

ALEXANDER BIDA: NIKODÉMUS ÉS JÉZUS (1874)

elhívás, ahogyan a német Beruff főnév is kapcsolatba hozható a rufen (hív) igével. A jelenlévők egyetértettek abban, hogy a hivatás a keresztény ember számára annyiban több a „melónál”, hogy az ember azért végzi, amit végez, mert hiszi, hogy azzal Isten bízta meg.

A közel másfél órás együttlét során szóba került a – divatosan – burn out (kiégés) szóval illetett jelenség is, amely nagyon gyakran a klasszikusan hivatás-ként ismert szakmák képviselőit (lelkészeket, orvosokat, tanárokat) éri el. A beszélgetést vezető lelkész saját példáján keresztül világított rá arra, hogy a hivatást végzők számára is szükség van pihenésre. Rámutatott: gyakran különösen nehéz feladatnak mutatkozik megtalálni az egyensúlyt a munkahelyünkön elvégzendő feladatok és a szülői hivatás között. „Többgyermekes családapaként hiszem, hogy nekem a gyereknevelés is a hivatásom” – emelte ki.

Mielőtt „Nikodémus soltvadkerti utóda” álomra hajtották volna fejükét, közösen így imádkoztak: „Add, Urunk, hogy ne csak melónk, hanem hivatásunk legyen!”

■ L. J. Cs.

Krisztus felemel – aeronautika és teológia

▶ Fizikus és metafizikus megközelítésben hallhatott a közönség a szárnyalásról a nemrég az Evangélikus Hittudományi Egyetemen (EHE) habilitált dr. Kodácsy Tamástól a Fórum 2 sátorban. Ézsaiás könyvének a Szélrózsza alapigéjét is adó részét idézte az ismertnél hosszabban a Károli Gáspár Református Egyetem korábbi oktatója, aki programozó matematikus is, illetve a Jesenius Központ – a tudomány és a teológia párbeszédének lehetőségeit kereső intézmény – egyik alapítója.

Mennyei perspektívából itt a földön csupán nyüzsgő szöcskének, sáskának tűnhetünk – magyarázta az előadó. Mégis, néha önmagunkról megfedelkezve képesek vagyunk felhagyni a földön kapirgálással, és elindulni: fölfelé. Zenei aláfestésként a Kalála együttes „Ideje fölrepülnöm” refrénj számát hozta. A dal Kiss Anna Embersólyom című versének megzenésítése: „Ideje fölrepülnöm, ideje fölrepülnöm / Sötéten vagy fehéren magam a fénybe ölnöm / Csak fölszabom a vásznat, csak fölszabom a vásznat / Zöld tea keserűjén növesztek annyi szárnyat / Ideje fölrepülnöm, ideje fölrepülnöm / Virágos udvarodból madaras fára ülnöm / De zúdulok az égre az Isten madarának / lábamra piros szíjat erőset nem találunk / Ideje fölrepülnöm, ideje fölrepülnöm / Sötéten vagy fehéren magam a fénybe ölnöm.”

A fény felé indulva Kodácsy Tamás elsőként a Debreceni Református

Kollégiumban átélt élményeiről mesélt. A híres intézmények falai közt nagy hatással volt rá Bay Zoltán fizikus. Bay már gyermekkorában is azon morfondírozott, vajon hogyan érinthetné meg először is kálvínista torony tetején csücsülő csillagot vagy akár kakast, aztán még jobban elrugaszkodott, és az foglalkoztatta, hogyan érinthetné meg a holdat. Később elismert tudós lett, és tényleg megérintette az égitestet, ha nem is szó szerint: nevéhez fűződik a magyar holdradarkísérlet, a fotoelektron-sokszorozó és a fénysebességre alapozott méterdefiníció. (Bővebb felvilágosításért bátran forduljanak az előadóhoz!)

Leonardo da Vinci tette fel tudományosan először a kérdést, hogyan tud repülni az, ami nehezebb, mint a levegő. A gravitációs kölcsönhatásról a fizikához is értő teológus elmondta: ez az egyetlen olyan alapvető fizikai kölcsönhatás, amelynek

KINYIK ANITA FELVÉTELE

hatótávolsága végtelen. A tömegvonzás törvényének megfelelően – tudhatta meg a közönség – az előadó és a maguk fizikai struktúrája között vonzás van, ha akarják, ha nem, ha szimpatikus nekik Kodácsy Tamás, ha nem. Ezen a törvényszerűsége a vészkijárat pánikszerű keresése, illetve a megiramodás sem segít.

A repüléshez olyan szárnyakra van szükség, amelyeknek felső része hosszabb, mint az alsó, méghozzá az aerodinamika törvényei miatt. A két szárny között fellépő nyomáskülönbség jóvoltából – mivel a levegő fönt gyorsabban, lent lassabban halad – a gravitációs erőt legyőzi a fel-

hajtóerő, és a földön kapirgáló az égre szállhat. Repülni ilyen feszültségből lehet – lélekben is. Szükség van a gyors és lassú, a mennyei és földi, az isteni és emberi polarítására. Szárnyalni Krisztusban lehet igazán, aki Isten és ember, aki felemel bennünket magához, még ha magunk alatt vagyunk is. Ez az aeronautika – a repülés tudománya – a mi számunkra.

Kodácsy Tamás rávilágít, hogy a szárnyalás kicsoda fenséges dolog. Gondoljunk a sasra – mondja –, nem verdes a levegőben, hanem vitorlázik. Különösebb erőfeszítésekre nincs szüksége. Hasítja a levegőt.

A könnyed és elegáns szárnyalás tehát csakis elengedésből szület. Ez nem verdesés, erőlködés, hanem kényszermentes kegyelem.

Újabb bibliai helyet idézve a teremtéstörténet egy részletére tért ki az előadó: „...Isten lelke lebegett a vizek felett.” A héber ruah szó egyszerre jelent lelket, szelet, lélegzetet. Ez a teológiában úgy nevezik – mondta Kodácsy Tamás –, kontingencia a teremtésben. Itt az esetlegesség azt jelenti, a teremtésben semmi kényszerűség, sőt a más vallásokban hangsúlyozott szükségszerűség sincsen, könnyedség jellemzi.

Erving Goffman kanadai szociológus a közösségi lét spontaneitását hangsúlyozza – tette próbára újra a hallgatóság befogadókészségét tudományos utalásokkal Kodácsy Tamás. Egyik tanulmányában Goffman egyenesen „szociális transznak” nevezi az együttlét közösségi formáját – mondta. Wolfhart Pannenberg teológus e sorokat olvasva felkiáltott: „Ez a lélek!”

Azért kiálthatott fel a neves rendszeres teológus, mert beléhasított: a közösségi beszélgetésekben olyan atmoszféra teremődik, melyben maga a lélek nyilvánulhat meg. Többek között erre a spontán szárnyalásra volt jó lehetőség a Szélrózsza.

■ – KINYIK –

Megbizonyosodni az időben

► *Egyház és jövőkép, avagy jövőkép az egyházban* volt a címe annak az érdekesítő diskurzusnak, amelyet Szabó Lajos lelkész, teológus, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora és Kamarás István OJD (= Ordo Jocularum Dei, vagyis Isten Bohócainak Rendje, melynek szabad szellemű, „regulázatlan”, az ideológiákon és felekezeteken felüli alapjait Kamarás István fektette le) vallásszociológus folytatott a Szélrózsza találkozói Fórum 1 sátrában. Az *Asztali beszélgetések* sorozat szellemében rendezett eszmecsere kérdezőjeként Galambos Ádám vezette az eseményt, amely nagyobb vitákat ugyan nem gerjesztett, mégis mindvégig figyelemfelkeltő, némely pontján pedig provokatívan elgondolkodtató és ösztönző erejű maradt.

Kamarás István egyházzal kapcsolatos jövőképében, vagy ahogyan ő nevezte, (pozitív) „utópiájában” az államhatalomtól függetlenedő keresztény felekezetek közösségi terei a szolidaritás hiteles helyeként őriznék az emberiség – a filozófus Lévinas által is – oly sokat emlegetett istenarcúságát. Az előrevetített, így létrejövő és működő „kontra(szt)ársadalom” elsősorban a külső valóság kényszerétől hajtott, illetve a belső folyamatok kegyelmétől áthatott ökömené egyesítő erejével emelkedhetne fel a Szabó Lajos által is követendő példaként említett Ferenc pápaféle szellemiséghez, illetőleg lelkiséghez. Az ezt sürgető vagy éppen lassító, egyházon belüli lépések azonban mindkettőjük szerint vagy túlzottan előreszaladnak, vagy

pedig megfutamodnak, vagyis „elbizonytalanodnak az időben”.

A beszélgetőtársak által kiemelt, egymás után sorakoztatott, személyesen megélt példák nyomán számtalan megválaszolatlan kérdés vetődhetett fel a hallgatóságban, többek közt a liturgikus rend reformkísérleteivel, a gyermekmisk, avagy plébániai gyermekmegőrzők esetlenségével, valamint az úrvacsora szigorú szertartásosságának gesztusértékű megbontásával kapcsolatban.

De nem csupán az egyházon belüli konfliktusokra éleződött ki a két „protestáló” párbeszéde. Kamarás István például Tomka Miklós és Johann Baptist Metz gondolataira hivatkozva avatná a társadalomtudományokat „a teológia szolgáltatójává” az oly sokáig szolgáló filozófia he-

lyett, esélyt adva az elvont, elméleti rendszerek valóságba ültetésére, pontosabban a valláshoz kötődő szellemi munka köznapibb, gyakorlatiasabb hasznosítására. Szabó Lajos többek között a felnövekvő generációk korántsem zökkenőmentes felekezeti betagozódására tért ki, utalva azokra a rugalmatlan reflexekre, amelyeket az egyre inkább „klerikalizáló”, azaz lelkészközpontú közösségek időnként tanúsítanak a fiatalabb hívők esetleges szemléletváltásával szemben.

A szabad asszociációk mentén alakuló, mégis egy vezérfonalat követő gondolatfutatok és felidézett történetek egyik kitételeként került szóba az új köznevelési törvény hit- és erkölcsstanra vonatkozó polémiája, melynek kapcsán mégiscsak különbségek mutatkoztak a beszélgetőtársak közt. Abban azonban egyetértettek, hogy a mindenkori oktatási rendszertől függetlenül elsősorban az egyház feladata lenne a hitoktatás minél szélesebb körű és magasabb szintű megszervezése.

Végül a közönség körbekérdezése jelképesen is megadta a lehetőséget arra, hogy mindannyian megálljunk egy pillanatra az időben, elbizonytalanodva, de a jövőbe vetett hit bizonyosságával.

■ P. M.

BALLA MÁRIA FELVÉTELE

Merik a cigánylecsót, amelynek inkább a káposztához és a csirkehúshoz van köze, nem a hagyományos paprika-paradicsom-hagyma ételhez. Szívesen kínáltak mindenkit, aki arra tévedt.

Egy nyári tábor utóélete...

Miért jó együtt táborozni más gyülekezetek fiataljaival? Mert ismeret-ségek, barátságok szövődhetnek. Így történhetett meg, hogy a nyár elején Alberti ifjúságával közösen táborozó bócsai evangélikus fiatalok pár hétre rá ismét találkoztak egymással. És hogy hol? Éppen a Bócsához közeli Vadkerti-tónál rendezett Szélrózsán. Az ideérkezett alberti fiatalok gondoltak egyet, és meglátogatták egyik bócsai barátjukat, László Gábor-t. Belekóstolhattak, milyen is az

élet a tanyán, s így kerültek a traktor kormányra mögé is.

Elmondásuk szerint nagyon szép hely Bócsa, és külön köszönik a helyiek vendégszeretetét. A rögtönzött táborralálkozót reménység szerint egy szeptemberi fogja követni, amikor a bócsai evangélikus fiatalok látogatnak majd Albertirsára. Hogy ott mekkora bajuszuk lesz az alberti lányoknak a bócsai ötlet nyomán? Majd elválnak...

■ L. L. G.

BALLA MÁRIA FELVÉTELE

Földi Veronika afrikai módra tett fel főkötőt magának. A főkötőhöz amúgy Kenyában vendég-haj is kötelező, amint azt a képiünk bal oldalán látható frizúra is mutatja. Sok-sok hajfonatból készítik, Soltvadkerten napokig is eltartott volna.

FOTÓ: KAPOZTA LAJOS

FOTÓ: KISS TAMÁS

A záró istentisztelet felemelő pillanata: három egyházkerület, nyugat, észak és dél légi csatája áldásszövegeket szállító papírepülőkkel

SRAMÓ ANDRÁS FELVÉTELE

Az Afrobreakz dobegyüttes ütemeire lépkedtek a Vadkerti-tó partján azok a vállalkozó kedvű önkéntes „manőke-nek” – mintegy ötvenen –, akik saját bőrükön szerették volna viselni az afrikai darabokat. A ruhakészletet Bálintné Kis Beátának, az Evangélikus Külmisziói Egyesület Afrika-referensének Nairobiból hozott öltözetei és az Afrikai Szabóság ruhái biztosították. A Nairobi Girls tagjai pedig saját viseletüket vették elő a ruhásszekrényből.

A hónap igéje

„Énekelj az Úrnak, te egész föld! Hirdessétek szabadítását nap mint nap!”
(1Krón 16,23)

„Aki énekel, kétszeresen imádkozik” – mondta egyszer Luther. Valóban, az éneklés, a dallam súlyt adhat annak, amit elmondunk általa. Eszünkbe jut egy dallam, és már dúdoljuk is a szövegét. Ha lelki énekről van szó, segítség, biztatást fog jelenteni. Mint ha valaki nekem énekelne. Istentől való üzenet ez, biztatás az élet különböző helyzeteiben. Milyen más ez, mint a dalolás, nótázás!

A mai gyülekezetekben kevésbé énekelnek az emberek, mint régen. Elszoktak az énekléstől, inkább csak hallgatják. De mi van, ha mindenki hallgat? Vagy oly szomorúan és egyhangúan énekelnek? Nagy baj, testvérem. A gyengébb hangú is énekelhet. Az Úrnak kedvesebb a gyenge, de szívből fakadó ének, mint az erős, önmagáért szóló hang.

Igénk felszólít: merj, akarj énekelni. Ezzel te magad erősödsz a hitben, vidulsz fel, és leszel biztonyságtévő mások számára is.

Dávid a szövetség lédájának elhelyezésekor éneklésre buzdította a népet: fejezzétek ki így is örömtöket, hálátokat és hitetek bizonyosságát!

gát! Hadd tudja meg mindenki, hogy van egy hatalmas Isten, akibe bele lehet kapaszkodni.

Szoktál-e a gyülekezetben énekelni? Rákaptál-e az éneklés csodálatos ízére? Összeköt-e a közös ének?

Az énekeknek van üzenete, a dalnak, nótának ritkábban. Igénkben Dávid arra biztatja a népet, hogy hirdessék Isten szabadítását. A keresztyén ének biztonyságtétel is lehet. Izrael hány-szor és hány-szor – legalább évente – elismételte az Úr csodálatos tetteit népének életében! Nem unták meg ismételtetni. Az igehirdetés némelyik üzenetét is azért kell ismételtetni, mert vagy nem figyelt oda valaki, nem volt ott az előző alkalmon, amikor elhangzott, vagy azért, mert még nem hallotta meg lelkileg, személyre szólóan azt, amiről szó volt. És azért, mert újból akarja adni az Úr eddigi áldásait és csodáit minékünk.

Az ének, a dallam hordozza ezt az üzenetet. Tartalma az, hogy megszabadított az Úr mint egyént, és megszabadított bennünket mint közösséget; s ebben részed lehet neked is. A legnagyobb szabadítás az, amelyet

Jézusban kaptunk. Ez a bűnből való szabadítás. A zsidók rosszul várták a Messiást, mert politikai szabadítót vártak, s nem ismerték föl a lelki szabadítót. Ezért senki sem szabad máig sem, a bűn és a helyzet rabszolgája, aki nem ismerte meg személyesen Jézust az életében.

Az angyal így jelenti be a mi drága Megváltónk születését: „...nevezd őt Jézusnak, mert ő szabadítja meg népét bűneiből.” (Mt 1,21)

Végül mit jelent a „nap mint nap”? Énekelünk örömlélekben, és énekelünk bánatunkban (Kol 3,16; Jak 5,13). Maradandó és megjegyezhető formába öntjük biztonyságtételünket, hálánkat és bűnbánatunkat.

És erre mindennap van okunk. Fölbredünk, és mindjárt itt az alkalom, ahogy az ének mondja. „Hála, hogy újra itt a reggel, / Hála, tenéked, Istenem. / Hála, hogy minden gondom hittel / Terád vetetem.” Minden nap új ajándék, új kegyelem, és új reménységgel tölt el. Ha ezt látod, boldog leszel, és nem marad el a hálának ajkadról.

■ SZÉLL BULCSÚ

Tégy többet, mint amennyit a törvény előír!

Mikor belevágtam egy bibliai tanításokon alapuló, üzletembereknek, szakmai vezetőknek szóló szeminárium indításába, jó ötletnek tűnt, hogy magamon kezdjem a dolgot. Megvizsgáltam addigi életem minden lényeges fejezetét, kutatva, előfordult-e, hogy nem tartottam be azokat a bibliai alapelveket, amelyek akkor már életem vezérelvei voltak. Úgy gondoltam: ha magam sem akarok igazán Isten törvényei szerint élni, hogy lenne jogom a vezetőkön számon kérni ugyanezt?

kik egy csekket a teljes összegről. A cég tulajdonosai elképedtek, és nekem is kifejezték hálájukat. Azt is elmondták, hogy mivel ezt az adósságot ők már évekkorábban leírták, a befolyt összeget egy helyi gyülekezetnek adták.

Bár ez a pénzügyi kötelezettségem lejárt, és feledésbe is merült, tudtam, hogy ez nem ment fel engem Isten előtti felelősségem alól. A makulátlanság nem olyan dolog, amelyet érdekeinknek megfelelően ki-be lehet kapcsolgatni. Ma-

zus Krisztus követőiként ez elhívásunk része – a munkahelyünkön is!

„Tetteink ékesebben beszélnek szavainknál.” Ez a bölcsesség azt mondja, hogy ha abban reménykedünk, hogy bármilyen hatásunk lehet a mindennapokban körülötünk lévő emberek örökké való léte, viselkedésünknek összhangban kell lennie megvallott hitünkkel.

Isten törvényei gyakran túlmutatnak a hatályos jogszabályokon, és legjobb, ha az Úr követőiként mi is túlteljesítjük az aktuális elvárásokat. A Bib-

Személyes vizsgálódásom során rábukkantam egy esetre, amelyben bűnösnek ítéltam magam: volt egy elfeledett céges adósságom az egyik korábbi vállalkozásomban. Bár ez egy olyan céges kötelezettség volt, amelyért a törvény szerint én személyesen nem tartoztam felelősséggel, Isten világossá tette előttem: ő azt akarja, hogy minden üzleti ügyem makulátlatlanul tiszta legyen – beleértve ezt a múltbéli esetet is.

Egy kis időbe és fáradságba telt, míg felgöngyöltettem, pontosan kiknek is tartoztam, és küldtem ne-

kulátlán emberként ezeket az értékelveket száz százalékig be kell tartanunk. Ez az eset olyan volt, mint egy próba: Isten tudni akarta, hogy hiszek-e benne annyira, hogy helyesen cselekedjek – akkor is, ha ez pénzembe kerül.

„Ellenben paráznság, bármiféle tisztátalanság vagy nyereszkedés még szóba se kerüljön közöttetek, ahogyan ez szentekhez méltó.” (Ef 5,3) Viszonylag egyszerű elfogadni ezeket az értékeket, de ezek szerint élni – különösen, ha személyes ára is van – sokkalta nehezebb. Ugyanakkor Jé-

lia óvatosságra int: „A becsületeseket fedhetetlenség vezeti, de a hűtlenekeket elpusztítja romlottságuk.” (Péld 11,3)

Miután rendeztem feledésbe merült adósságomat, elmúlt belőlem az a félelem, hogy üzletemberként bármilyen kétség merülhet fel a makulátlanságommal kapcsolatban. Mivel a pénzt egy helyi gyülekezetnek továbbították, lehet – ki tudja? –, hogy egy imameghallgatást töltött ott be. Két legyet ütött egy csapásra, ahogy mondják!

■ RICK BOXX

Forrás: Monday Manna

Imádságok nyaralás idején

Jó Istenünk, Te vagy Ura mind a munkának, mind a pihenésnek, hadd nyerjünk örömet és erőt nyaralásunk idején. Segíts ahhoz, hogy átéljük csodálatosan teremtett világot minden szépségét! Kísérj el minket, bárhová megyünk. Maradj velünk, újíts meg minket, és adj biztonyságot tebenned! Ámen.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (ID.)

Mennyei Atyám! Sok százezer csillag ragyog az égen, és te egyenként ismered valamennyit. Pontosan számon tartod a virágokat, minden fűszálát, minden kis madarat, és a kék tengerben úszó halakat is. Nincs egyetlen gyermek és felnőtt sem a világon, aki ne férne el szívedben és karjaiban. Köszönöm teremtett világod szépségét, köszönöm szeretetedet, köszönöm, hogy nyaralhatok. Ámen.

Mennyei Atyám! A kis madár felrepül, egyre magasabbra száll fel a kék égbe. Madárdalt hallok mindenütt, a madarak Istennek énekelnek, és tudom, Isten meghallja éneküket. Te kis madár, köszöntsd Istent, és mondd el neki, hogy itt lenn én is énekelni akarok neki. Boldog vagyok, mert melegen süt a nap, minden csodaszép, és mi nyaralhatunk! Ámen.

■ B. HALLQUIST

Atyám, köszönöm, hogy nem egyedül járom az utamat, hogy vannak, akik szeretnek, s akiket én is szeret-hetek. Gondviselő szereteted őrizzen mindnyájunkat. Adj pihenést,

megújulást testben és lélekben, hogy mindennap megújulva tudjunk szeretetben élni. Ámen.

Nyaralás után. Urunk, Istenünk, újra itthon vagyunk. Kegyelmesen megőriztél utunkon, bajokon is átszegtettél. Hálát adunk nyaralásunkért, a pihenésért, új erőért, és hogy azt tehetjük, ami örömlélek volt. Hálát adunk az átélt közösségért, a csöndben meghallott szavadért.

Most ismét hétköznapi problémák előtt állunk. Add tudtunkra, hogy itt is velünk és mellettünk vagy. Kérünk, tégy készséggé, türelmessé, szívélyessé emberi kapcsolatainkban. Segíts, hogy munkánkban örömet találjunk. Add, hogy naponta bocsánatoddal éljünk. Ajándékozz meg bizalommal, hogy fáradságos vándorlásunk után hozzád hazaérkezhetünk. Ámen.

■ MADOCSEI MIKLÓS

HETI ÚTRAVALÓ

„Nem vagytok többé idegenek és jövevények, hanem polgártársai a szenteknek és háza népe Istennek.” (Ef 2,19)

Szentháromság ünnepe után a 7. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéiben életképek villannak fel Isten né-

pének elmúlt, mai és eljövendő sorsából, azokéból, akiket Isten a hit ajándékával örök életre hív! Ő akarja, hogy minden ember üdvözüljön! „Ízleljétek meg és lássátok, hogy jó az Úr: boldog az az ember, aki benne bíz.” (Zsolt 34,9; LK) Jézus az ő hűségének tanúja e világban; ezért „örvendezetek az Istennek vigasságnak szavával!” (GyLK 708) Húsvét előtt Jézus jelt adott: ő a világ üdvözítője! És saját kezűleg vendégelt meg az őt hallgató nagy sokaságot: „...vette a kenyereket, hálát adott, és kiosztotta az ott ülőknek; ugyanúgy osztott a halakból is, amennyit kívántak. Amikor pedig jóllaktak, így szólt tanítványaihoz: Szedjétek össze a maradékot...” Ám ő nem kenyérkirály, ezért „visszavonult ismét a hegyre egymagában.” (Jn 6,11.12.15) Az első gyülekezet négy jellemző vonása ez: „Ők pedig kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben, a kenyér megtörésében és az imádkozásban.” Betöltötték küldetésüket: „...dicsérték Istent... Az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet az üdvözülőkkel.” (ApCsel 2,42.47) Isten választott népének életében Ezékiás király helyreállította az istentiszteletet, és meghirdette a páskaünnepet. „Azután levágták a páskabarányt. Azután megtartották a kovásztalan kenyerek ünnepét hét napon át nagy örömmel. – Dicsőítve őseik Istenét, az Urat.” (2Krón 30,15.21.22) Jézus példázatában a király menyegzőt készített a fiának, de a meghívottak nem mentek el. Ő mondta: „A menyegző ugyan kész, de a meghívottak nem voltak rá méltók. – Menjetek ki tehát az országutakra, és akit csak találtok, hívjátok el a menyegzőre! – Sokan vannak az elhívottak, de kevesen a választottak.” (Mt 22,8.9.14) Ámde „boldog az, aki Isten országának vendége!” (Lk 14,15) Boldog jövőt ígért választott népének a Seregek Ura: „...én megsegítelek benneteket, úgyhogy áldássá lesztek. Ne féljétek, legyetek erősek!” (Zak 8,13) És ő úgy határozott, jót tesz az emberiséggel, mert... (lásd Jn 3,16!) Az úrvacsorával való élés kettős közösséget hoz létre Isten gyermekeinel: „A kenyér nem Krisztus testével való közösségünk-e? Mivel a kenyér egy, mi is mindannyian egy test vagyunk, mert mindannyian az egy kenyérből részesedünk.” (1Kor 10,16–17) Az utolsó vacsorán Jézus kijelentette: „Ez az én testem, amely tiérettetek adatik. – E pohár az új szövetség az én vérem által, amely tiérettetek ontatik ki.” (Lk 22,19.20) Luther így bátorítja az úrvacsorai gyülekezetet: „Ha hited jól gyakorlod és erősíted, meglásd: milyen boldog, gazdag, menyegzői lakomat készít oltáránál Istened!” „Boldogok, akik hivatalosak a Bárány menyegzőjének vacsorájára!” (Jel 19,9) Jézus gyülekezete ott fényes, tiszta gyolcsban dicsőíti a Mindenhatót: halleluja! „Megnyerni mennynek örömét / Készíts el Jézusom! / Mi jó most áment mondani, / És mindörökké áldani / Ég és föld Istenét!” (EÉ 527,5)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Lódarázs

Hasonlít a nagyon gyakori német darázsra, de jóval nagyobb, akár negyven milliméteres is lehet. Jellemző a fején és torán látható vörösbarna színezet.

Az egyetlen hazai hártvány szárnyú rovar, amelynek szúrása komoly veszélyt jelent az emberre, elsősorban azokra, akik allergiások a darázméregre. A nyakat ért szúrás után gyorsan fellépő daganat a légzést is megbéníthatja.

A lódarázs öreg tölgyesekben, parkokban, de a települések kertjében is felbukkan.

A megtermékenyített nőstények áttelelnek, majd tavasszal ők kezdik el építeni a fészket tágas faodúokban,

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

RAJZ: BUDAI TIBOR

padlásokon. Az elkészült fészkek sejtjeibe rakják a petéket. Az ezekből körülbelül tíz nap alatt kikelő lárvákat kezdetben gyomorvadászokkal, majd pókokkal, rovarokkal etetik. Aztán ahogy erősödik a család, a fészkek építésének és a lárvák gondozásának a munkáját a dolgozók veszik át.

A fészkek anyaga összerágott és nyállal kevert fatörmelék, de néha beledolgozzák a földön talált papírdarabkákat is. Ilyenkor színes csíkok jelennek meg a fészkek oldalán.

Gyermekkoromból emlékszem egy fészkekre, amely az alacsony padlástérben volt, egy törött zsindelel mentén jártak be a darazsak. Télen aztán bemásztam a jókora görög-dinnye nagyságú fészkekhez, óvatosan kihoztam, és az iskolába vittem, ahol a szertárba került.

A lódarazsak legyekre és más rovarokra, de pókokra is vadásznak. Gyakran láttam, amint mély döngéssel, lassan és alacsonyan repülve kutattak a fűben zsákmány után. Vannak sűrűn használt légifolyosóik a fészkek és a vadászterület között. Egy alkalommal Budakeszi határában a

madárgyűrűzés céljából felállított hálót kellett áthelyezni, mert rendszeresen lódarazsak akadtak a hálószemek közé. Kiszabadításuk nem volt veszélytelen, ezért inkább a hálónak kerestünk új helyeket.

Előfordul – velem már többször megtörtént –, hogy az embert körülrepüli egy lódarázs. Ilyenkor nem szabad kapkodni, hadonászni. Ha nyugodtan álltam, a kíváncsi darázs néhány kör után továbbrepült.

A darazsak szeretik az édes gyümölcsöt. Gyakran nagy lyukat rágnak a földön heverő érett ringlóba, körtebe, nem is látni őket. Mindig óvatosan nyúljatok a földön talált gyümölcsökhöz!

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

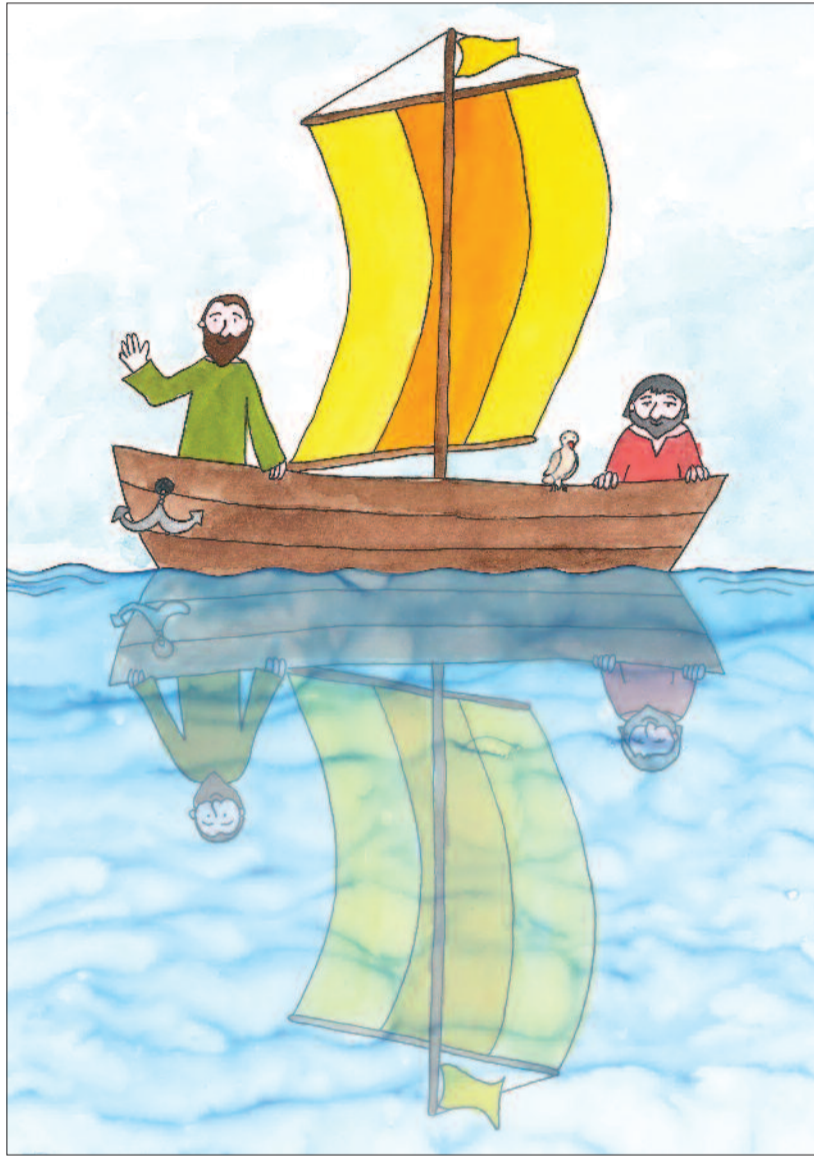
1. Mit gondolsz, hány lódarázs lehet egy fészkek lakója?
2. Mekkora lehet egy fészkek?
3. A méhek és darazsak csípnek?

1. Akár öt ezer!
2. az átmérője akár 70 cm;
3. nem, hanem szúrnak.

Válaszok:

Halászok a vízen

► Jézus tanítványai közül többen eredetileg halászok voltak. A Mester is sokszor tanította az embereket egy csónakban ülve a vízen. Sőt több csodája is történt a tavon. Keressétek meg az alábbi képen a hét különbséget!

RAJZ: JENES KATALIN

HUMORZSÁK

Marci fagyaltot nyalogatva tér haza vasárnap.

– Honnan kaptad rá a pénzt?
– Te adtad. Megmaradt, mert a templomban nem kértek belépődíjat.

***

– Nos, milyen volt a prédikációm? – kérdezi a fiatal lelkész az esperesét.

– Jó. Ami a mélységből hiányzott, hozzáadtad hosszúságban.

***

A tücsök bulit szervez, és meghív minden bogarat. El is jönnek a bogarak sorban, a katica, a sáska, a hősincér. Az est végére már csak a százlábú hiányzik.

Véget is ér a buli, mindenki indulna haza, amikor nyílik az ajtó, belép a százlábú, és dühösen azt kérdezi:

– Ki írta ki az ajtóra, hogy lábat törlölni kötelező?!

***

A falusi udvarból kiszalad egy tyúk az útra. Elüti egy teherautó. A sofőr becsönget a házba:

– Elnézést, de a tyúkja kiszaladt elém, már nem tudtam fékezni!

– Semmi baj. Ez nem is az enyém, nekem sosem volt ilyen lapos tyúk.

***

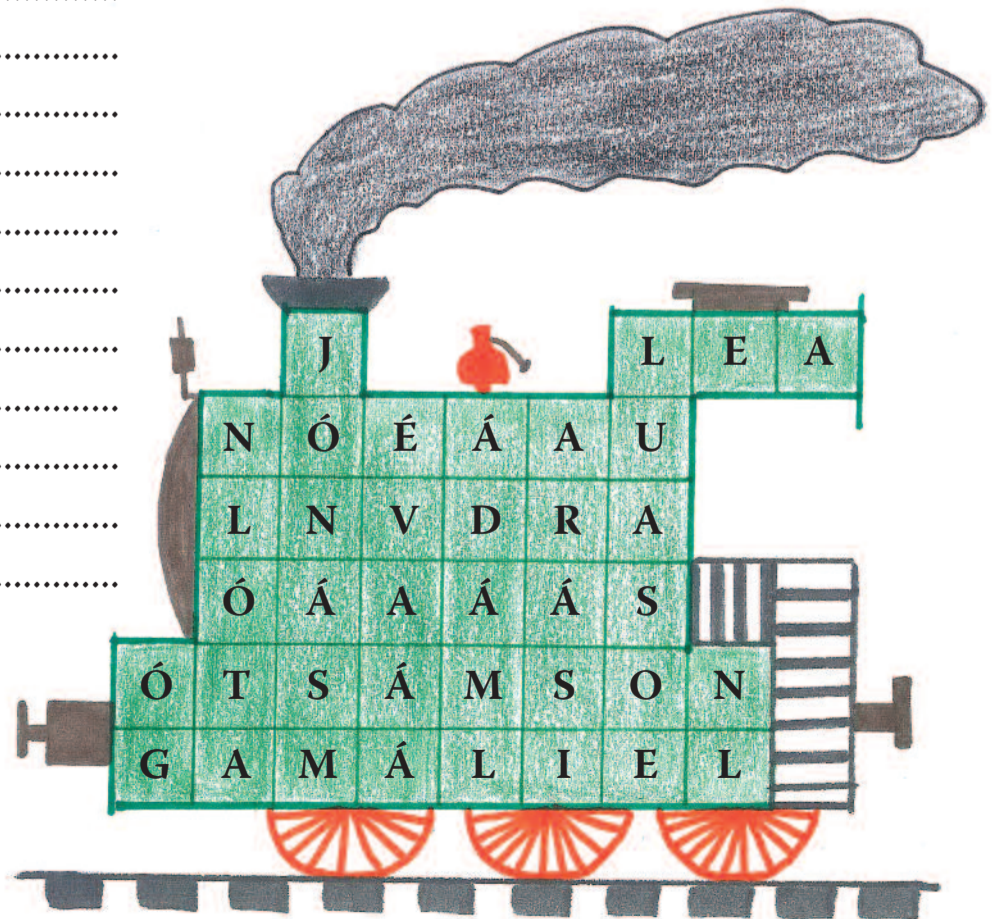
– Milyen szobák vannak a pók lakásában?

– Csupa hálószoza.

Névvonat

► Az alábbi vonaton bibliai személyek nevei vannak elrejtve. Találjátok meg őket! Függőleges és vízszintes irányban haladhattok, egy betű több szóhoz is tartozhat. Segítséget ideértük a nevek kezdőbetűit.

- J .....
- N .....
- L .....
- G .....
- Ó .....
- É .....
- S .....
- Á .....
- S .....
- S .....
- L .....

Válaszok:

Last minute nyaralás – evangélikus otthonokban

► Számos olyan testvérünk van, aki még most sem döntötte el, hova utazik a nyáron: sokan az utolsó pillanatra halasztják a döntést. Az utazási irodákban a „last minute nyaralás” általában árengedményt jelent, de sokan egyáltalán nem ilyen megfontolásból várakoznak. Van, aki csak mostanság tudta meg, hogy van néhány szabad napjuk a nyári vakáció végére, van, aki családi okok miatt nem tudott korábban dönteni. Az ő kedvük-

ben igyekszünk jární összeállításunkkal, amely az evangélikus vendégházak kínálatát mutatja be. Felkértük a gyenesdiási, a nagyvelegi, a révfülöpi és a balatonszárszói intézmény vezetőjét, hogy foglalja össze, náluk mire számíthatnak a nyaralni vágyó evangélikus családok. Csak a szárszói üdülő válaszolt úgy, hogy százszázalékosan telt házuk van, náluk idén már nincs szabad szoba. A többi üdülőházban viszont még van remény...

Ordass Lajos oktatási központ – Révfülöp

„Ezt a környéket az Úristen jókedvében teremtette...”

Intézményünk első rendje nem üdülő. És mégis. Az „oktatási központ” elnevezés egy nagy ernyő, amely alá sok minden befér. Fő profilunk a felnőttoktatás, a felnőttképzés. Az evangélikus keresztény ember tanítványi mivoltából adódik ez. Mi Krisztus tanítványainak tudhatjuk magunkat, s ez életre szóló „tanköteles” állapotot jelent. Ezért vannak az egyházi konferenciák, képzések, találkozók, rendezvények, amelyeknek otthont ad az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ.

Hiszem, hogy amikor egyházunk a 20. század első felében megvásárolta az épületet – amely addig „klasszikus” fogadóként működött –, hogy az evangélikus pedagógusoknak legyen üdülőjük, akkor is a tanítványi életforma fontos részével foglalkoztak: a tanít-

ványnak szolgálatához tölteni kell.

A presbiter-, a diakónusképzés, a pedagógus-továbbképzés, a lelkészakadémia, a különböző munkaágak programjai, a speciális szaktalálkozók, gyülekezeti csendesnapok, gyülekezetvezetői belső képzések mellett – ha éppen van szabad kapacitás – most is várunk pihenni, nyaralni vágyókat. Egyedül is, családosan is, csoportokban is.

Honlapunkon, amely elérhető egyházunk központi honlapjáról is, de van önálló címe is (www.konferenciahotel.hu), megtalálhatók a legfontosabb információk, többek között részletesen azok az árak is, amelyeken vendégeinket fogadni tudjuk. Evangélikus egyházi alkalmazottaknak, családtagjaiknak és gyülekezeti tagjaiknak jelentős kedvezményt adunk. Nálunk egy éjszaka

teljes ellátással nem egy esetben olcsóbb, mint a hasonló színvonalú, de ellátás nélküli szálláshelyek a környékün-

kön. Szép egy-, két-, három-ágas szobák, apartmanok állnak a hozzánk érkezők rendelkezésére – mindegyiknek ön-

álló fürdőszobája van. Kiváló, házias konyhában készítjük vendégváró és -marasztaló ételünket.

Mivel a ház foglaltsága állandóan változik, konkrét kérdésre tudunk konkrét választ adni, van-e éppen szabad helyünk.

Még idén is talál az érdeklődő olyan időszakot, amikor fogadóképesek vagyunk. (Nem csak nyáron!)

Érdeklődni lehet telefonon (a 87/464-107-es vagy a 20/770-3829-es flottás számon), megrendeléseket azonban csak e-mailben tudunk fogadni, a revfulop@lutheran.hu címen.

S ami még Révfülöp elvitathatatlan előnye: a csodálatos környezet, a tó, a hegyek, a gyönyörű táj, a Káli-medence, a kirándulási lehetőségek, a környék kulturális kínálata.

A révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ egész évben várja az érdeklődőket.

■ H. K.

Grünfeld Pál evangélikus vendégház – Nagyveleg

A nagyvelegi Grünfeld Pál evangélikus vendégházba lépve a múlt századfordulón épült kastélyban találja magát a látogató. Építtetője, a zsidó származású földbirtokos 1944-ben az evangélikus gyülekezetnek adományozta. A gyülekezet az államosításig iskolát üzemeltetett benne, majd tanásházaként működött. A kárpótlás útján evangélikus tulajdonba visszakerült épületben ifjúsági táborok, gyülekezeti napok, családi és vállalati rendezvények is helyet kaptak.

Jellegét tekintve a vendégház zárandok- és turistaszállás, egyidejűleg harmincegy főt tud fogadni. A következő helyiségek közül választhatnak a pihenésre vágyók: egy fűrdő-

szobás apartman négy fő részére; három darab hatágyas szoba, egy darab nyolcágyas és egy darab egyágyas szoba. Színpaddal ellátott nagyterem, ebédlő, melegítőkonyha, férfi és női vizesblokkok állnak a vendégek rendelkezésére.

Ez évben – egy pályázatnak köszönhetően – kívül-belül megújult az épület. A szép udvar kellemes körülményeket kínál a sátorozásra, így további hatvan főt tud befogadni a vendégház.

A szállásköltség a kastélyban 2014-ben napi 1050 Ft/fő, a sátorhely 900 Ft/fő. Szabad terminusok: augusztus 17-től 27-ig. Az épület rendezvényekre bérelhető 50 ezer Ft/nap áron.

Nagyveleg Mórától nyolc kilométerre, a Keleti-Bakony lábainál elhelyezkedő, csendes kis zsákfalú. Igazi pihenést nyújt a természet szerelmeseinek. Közele látnivalók: Mór, Móri-borvidék, csókakői vár, vízimalom Jásdon (Poós-malom); a Tési-fennsík: kilátó, kovácsműhely és szélmalom, illetve az Alba Regia-barlang Isztiméren.

Nagyvelegtől kisebb-nagyobb távolságra további települések kínálnak látnivalókat: Bodajk 15, Csákvár 34, Várpalota 30, Zirc 29, Székesfehérvár 34, Kisbér 29, Veszprém 52, Balatonfűzfő 55 kilométerre fekszik.

További információk *Bencze Győzőtől* kaphatók (20/824-3055).

■ Sz. I.

Kapernaum – Gyenesdiás

A Magyarországi Evangélikus Egyház Kapernaum Szeretetintézményében a szeretetotthon mellett konferencia- és vendégház is működik. A nyugat-balatoni régióban, Gyenesdiáson álló intézmény jelenleg ötvenkét fő elhelyezésére alkalmas. Alapvetően szezonálisan fogadunk vendégeket, jellemzően a május és szeptember közötti időszakban. Telente a földszinti egységekben húsz fő számára csoportos foglalásra van lehetőség.

Csendesheteknek, hittantáboroknak, belmissziói konferenciáknak adunk otthont, egyházi intézmények dolgozóinak,

gyülekezeti tagoknak, családoknak kínálunk szálláslehetőséget és étkezést. A földszinten a 2 + 3 ágyas szobákhoz tartozik egy vizesblokk, míg az emeleten három-, illetve négyágyas szobák vannak, melyekhez összesen egy nagy női, illetve férfi vizesblokk kapcsolódik.

Az ebédlő mellett egy nagy közösségi terem, a jól ismert Vesztfália terem nyújt helyet a közösségi programoknak. A tévészoba és a pingpongterem mellett új sportpályát adtunk át, melyen focizni és kosarazni is lehet.

Az üdülőből a strandok, a település központja, a kaland-

park, az avar múzeum mind elérhető tízpercnyi sétával. A vasárnapi istentisztelet délután három órakor kezdődik.

Egy éjszaka háromszori étkezéssel fejenként 5000 forintba kerül; a három- és tízéves kor közöttieknek 4000 forint, hároméves kor alatt ingyenes.

2014-ben az alábbi időszakra van még lehetőség foglalásra: augusztus 25–28., augusztus 31. – szeptember 7., valamint szeptember 15-től. Az otthon intézményvezetője *Tencz Károly* (20/200-2665).

Mindenkit szeretettel várunk!

■ T. K.

HIRDETÉS

Pályázat lelkészi állásra

A Farádi Evangélikus Egyházközség meghirdeti lelkészi állását. Az egyházközség várja azon lelkészek jelentkezését, akik szívesen szolgálnának Farádon és a hozzá tartozó filiában, Jobaházán. A lelkészt parókia és korrekt javadalmazás várja.

Pályázatukat (kézzel írt önéletrajzzal és a gyülekezeti szolgálatról való elképzelésekkel és tervekkel) egy példányban kérjük benyújtani augusztus 31-ig a Soproni Evangélikus Egyházmegye Esperesi Hivatalába (9400 Sopron, Bunker köz 2.), ahol a lelkészi állásról, az elvégzendő szolgálatokról, a díjlevélről, az egyházközség részletes feltételeiről és az esetleges bemutatkozó alkalomról is részletes információkat kaphatnak *Gabnai Sándor* esperestől (20/824-6902; gabmas@freemail.hu).

A gyülekezetek presbitériuma fenntartja a jogot, hogy a pályázatokat előzetesen értékelje.

KISS TAMÁS FELVÉTELE

Istentiszteleti rend • 2014. augusztus 3.

Szentháromság ünnepe után 7. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: Róm 6,19–23; 2Móz 16,2–3.11–18. Textus: Jn 6,67–69. Énekek: 327., 459.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (úrv., német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztojanovics András; **Csillaghegy-Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Németh Zoltán; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Jakab Béla; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV., Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gáncs Péter; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) dr. Orosz Gábor Viktor; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Gombkötő Beáta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., családi) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. Gáncs Tamás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Gáncs Tamás; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kendeh Gyögy; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Erdélyi Csaba; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Erdélyi Csaba; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabóné Mátrai Marianna; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicván Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Kertész Géza; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. D. Keveházi László; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Mátraszentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7–9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. dr. Reuss András.

Istentiszteletek a Balatonnál

Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25. du. 4.; **Balatonboglár, Hétház u. 17.** de. 11.; **Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15.** de. 9.; **Balatonfűzfő, József A. u. (református templom)** du. fél 3.; **Balatonkenese, Táncsics M. u. 13. (református templom)** du. 2.; **Balatonlelle, Ady E. u. 4. (református imaház)** du. 2.; **Balatonszárszó, Evangélikus Konferencia és Missziói Otthon, Jókai u. 41.** de. 9.; **Balatonszepesd, Árpád u. 2.** de. 9.; **Felsődörgicse, Fő u. de. 11.; Fonyód, József A. u. 21.** de. fél 10.; **Hévíz, Helikon u. 6.** du. fél 5.; **Kapolcs, Kossuth u. 26.** du. fél 4.; **Keszthely, Deák F. u. 18.** de. fél 11.; **Kötcse, Templom u. 7.** de. 10.; **Kővágóórs, Arany J. tér 2.** de. fél 12.; **Mencshely, Kossuth L. u.** de. 11.; **Nemesleányfalu, Nemesleányfalui u. du. 2.; Révfülp, Villa Filip tér 2.** de. 10.; **Siófok, Oulu park** de. 10.; **Sümege, Széchenyi tér 1.** de. fél 9.; **Szentantalfa, Fő u.** de. háromnegyed 10.; **Taliándörög, Petőfi u. 1.** du. 2.; **Veszprém, Kossuth u. 4.** de. 10.; **Zamárdi, Aradi u. du. 4.; Zánka, Rákóczi u.** de. fél 9.

Összeállította: BALLA MÁRIA

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A MAGYAR RÁDIÓBAN

Bemutatkozik a Balassagyarmati Evangélikus Egyházközség

Evangelikus istentisztelet a Kossuth rádióban

Augusztus 10-én, a Szentháromság ünnepe utáni 8. vasárnapon 10.04-től evangélikus istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió a balassagyarmati evangélikus templomból. Igét hirdet *Bartha István* lelkész.

A település nevét a *Balassa* családnak köszönheti. Már a reformáció évszázadában ismertté váltak Gyarmaton *Luther* tanításai. A török hódoltság, majd az ellenreformáció idején nehéz idők jártak itt is az evangélikusokra. Néhány évtizedre meg is szűnt a gyülekezet. Egy időben a szomszédos Szügy artikuláris templomába jártak a hívek.

Jelenleg használatban lévő műemlék templomuk a türelmi rendelet után, 1785-ben épült. 2008-ban felújított toronysisakján az 1808-as évszám szerepelt.

A Dunánineni Evangélikus Egyházkerület megszűnése után a kerület utolsó püspöke, *Az ember tragédiájának* szöveggondozójaként is ismertté vált *D. Szabó József* nyugalomba vonulásáig a gyülekezet lelkésze maradt. Emlékét születésének századik évfordulója, 2002 óta bronz dombormű és márványtábla őrzi a parókia utcai homlokzatán és az ipolyszögi leánygyülekezet templomán, melynek építését 1949-ben szervezte, és amelyet – a hívek nehéz körülmények közt tanúsított áldozatvállalására tekintettel – a „csodák templomának” nevezett el.

Szabó József Tanulmányi Ház néven működik a 2007-ben épült, húsz férőhelyes, konferenciák tartására is al-

kalmis vendégház, amely az egykori elemi iskola államosított épületéért kapott kárpótlásból valósult meg, és hét esztendeje az erre járó turisták, alkalmi munkavállalók, zarándokok, sportolók, művészek, családok, csoportok kedvelt szálláshelyévé vált.

A gyülekezet tagjai önkéntesen végzik a szobák rendbetételét csak úgy, mint a templom takarítását és az oltár díszítését, valamint a lelkészi hivatalban tartott ügyeletet is, amelyre részben az egyházközség által fenntartott temető adminisztrációs ügyeinek intézése miatt van szükség.

A *Prónay* bárónők 1931-ben tett alapítványának jogutódjaként működő, ti-

zenhét idős asszony bentlakásos gondozását végző szeretetotthon *Túrmezei Erzsébetnek*, az intézmény egykori vezetőjének nevét viseli. A diakonissza, költő nevét a szeretetház születésének századik évfordulóján, 2012-ben vette fel.

A gyülekezet énekara egész évben szolgál az ünnepi alkalmakon, a vasárnapi istentiszteleteken, esküvők, temetések alkalmával. Ősztől tavaszig bibliaórákat, hittan- és ifjúsági órákat is tartanak a gyülekezetben.

2013-ban a szécsényi gyülekezet saját kérésére filiaként csatlakozott a Balassagyarmati Evangélikus Egyházközséghez.

HIRDETÉS

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Mondd el az ötletedet!

Érdekes cikk jelent meg a minap a *StartUpdate* blogon (<http://startupdate.hu/ke-t-startup-naplo/>), amely az egyik legjobb hazai forrása az internetes vállalkozásokat üzemeltetőknek vagy indítani tervezőknek. Az írás két képzeletbeli, induló technológiai céget hasonlít össze: egy magyar és egy amerikai mentalitását, mégpedig úgy, hogy egymás mellé állítja a vállalkozások első harmincöt hónapjában történeteket. Bal oldalon azt olvashatjuk, ami az idő haladtával az átlagos magyar cégben történik, jobb oldalon pedig azt látjuk, ami az átlagos amerikai vállalkozásban zajlik. Így két különböző irányba nyerhetünk bepillantást.

A hazaiak egy ötletből indulnak ki, amelyet próbálnak minél jobban titokban tartani, az amerikaiak viszont a megoldandó problémára fókuszálnak, és tevékenységük közben folyamatosan híresztelik, hogy ők éppen erre a sok embert érintő gondra keresnek megoldást.

Néha nehéz elhinni, de ha minél több embernek beszélünk a szerintünk milliókat érő ötletünkről, annál nagyobb esélyünk van arra, hogy tényleg jó üzletet csináljunk. Az ötletek értéke ugyanis minimális, a valódi értéket a kivitelezés képviseli. Éppen ezért felesleges az ötleteinket titokban tartani és a közreműködőkkel különböző titoktartási nyilatkozatokat készíttetni, mert önmagunkat zárjuk csapdába a titkolózással.

Az ötleteket validálásnak kell alávetni, azaz ki kell próbálni, hogy működnek-e a gyakorlatban. Ehhez pedig kénytelenek vagyunk elmondani minél több embernek, mielőtt még nekilátnánk a késztermék megalkotásának.

Luther zsenialitása sok területen megnyilvánult, és biztosak lehetünk abban, hogy korunk kommunikációs lehetőségeit is maradéktalanul kihasználja. Ha korunk startupkultúrájának szemszögéből nézzük, akkor a lutheri kilencvenöt tételnek a wittenbergi vártemplom kapujára történő kiszögezése éppen az egyház megjobbítására irányuló vállalkozás „ötletelésének” tekinthető. Luther ráértett egy problémára, megoldást is kínált rá, és ezt minél szélesebb körben népszerűsítette. „Projektje”, a reformáció pedig végül akkora sikert ért el, hogy manapság is több száz millió felhasználója van...

A kritikák elfogadása és feldolgozása nem könnyű feladat. Ha megosztjuk az ötletünket, vagy létrehozunk egy projektet, bizton számíthatunk arra, hogy véleményeket is kapunk. Ráadásul a jó ötleteket gyakran fogja féltékenység és irigység kísérsni (a magyarokra szokás azt mondani, hogy nálunk igencsak érvényesül a „dögöljön meg a szomszéd tehene is” szemlélet). Jelentkeznek majd az úgynevezett *troll*ok is, esetünkben azok a felhasználók, akik a jobbítás szándéka nélkül, főleg csak indulatkeltség céljából szólnak bele egy-egy ötlet megtárgyalásába.

Már több mint egy hónapja találkozott e sorok írója egy érdekes felvetéssel egy blogon (<http://blog.kolboid.eu/post/87103052860/crtq-egy-app>): a szerző leírja, hogy saját publikációs formáinak tökéletesítése érdekében egy egyszerű kérdőívet töltetett ki olvasóival. A blogjára vonatkozóan mindössze két kérdés szerepelt benne: mi az, ami tetszik benne,

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

illetve melyik az az egy dolog, amelyen az olvasó változtatna.

Az eredmények igen biztatóak lettek: a blogger hasznos tanácsokat kapott, miközben senki sem használta „beszólókatásra” a felületet. A már említett blogbejegyzésben pedig leírja a szerző, hogy továbbgondolta az egész koncepciót, és valójában egy komplett mobilalkalmazást is kitalált hozzá – képernyőtervekkel, folyamatábrákkal. Ő maga ugyan nem vállalkozik a fejlesztésre, de ez nem is gond: „Kérlek, oszd meg másokkal is – írja –, hátha jelentkezik valaki, hogy szívesen megcsinálja velem, vagy esetleg fogja, és a saját csapatával továbbfejleszti, átalakítja, megcsinálja. A lényeg, hogy én szívesen használnám, ha lenne, csak szólj!”

Hasonló kérdőívet töltöttek ki jelenleg a *Moly.hu* közösségi oldal felhasználói is, és az eredmények hasonlóan kedvezőek. Rendkívül sok hasznos ötlet bukkan elő, miközben a bírálókat megfogalmazók is elismerik a rendszer előnyeit. Az embernek tényleg kedve támad ahhoz, hogy nekilásson más ötletének a megvalósításához, míg az eredeti ötlet tulajdonosa örül, hogy valaki teszti az ő elképzelését.

Nem lehet még tudni, hogy lesz-e CRTQ alkalmazás, mely a kritikák begyűjtésére szolgál, de annyi máris látszik, hogy az ötletek megosztása nyereséges dolog.

■ N. B.

Böddi-szék szikes pusztáján

1844-ben vetette papírra az (evangélikus) költőseni, *Petőfi Sándor* *Az alföld* című költeményét. Első két versszakát fejből is idézhetnénk:

*Mit nekem te zordon Kárpátoknak
Fenyvesekkel vadregényes tája!
Tán csodállak, ámde nem szeretlek,
S képzetem hegyvölgyedet nem járja.*

*Lenn az alföld tengersík vidékin
Ott vagyok honn, ott az én világom;
Börtönéből szabadult sas lelkem,
Ha a rónák végtelenjét látom.*

A költemény Pesten íródott; a költő emlékképeit felidézve érezhetően visszaírja szülőföldjét, amelyet elhagyott.

„A rónák végtelenjének” látszólagos kietlensége ellenére a Duna–Tisza köze páratlan természeti kincsekkel szolgál. E sorok írója lapunk 2013/22. számában vezetett virtuális túrát a Kiskunsági Nemzeti Park részét képező Fülöpházi-homokbuckához, ahol futóhomokon taposva egyszerre van olyan érzésünk, mintha *Rejtő Jenő* nyomán a láthatatlan légióval a Szaharában menetelnénk, vagy mintha egy hosszú úrutazás végén geológusként analizálnánk a marsi felszínt.

Hasonló, felfedezésre váró természeti kincs az ugyancsak Bács-Kiskun megyei Dunatétlen határában húzódó Böddi-szék.

Szikes pusztán járunk, a csapadék függvényében hol kisebb, hol nagyobb vízfelülettel bíró szikes tó partjáiig sétálva. Geológiai szempontból a húsz-harminc kilométer szélességű, úgynevezett Duna-völgyet létrehozó tektonikus mozgások és eróziós folyamatok alakították. A vízzáró üledékréteg miatt pangó vizek eredményezték a magas sótartalmú, szikes talaj kialakulását.

Flórájára nemcsak a mostoha körülményekhez kiválóan alkalmazkodó növények, hanem több értékes hazai orchidea faj is jellemző. Faunáját közel százötvenféle (ebből félszáz itt költő) madár határozza meg, köztük a tanösvény nevét adó széki lile, a legnagyobb testű hazai faj, a túzok vagy éppen a barna réti héja. Vonuláskor a tó pihenő- és táplálkozóhely a vízimadarak számára. Ezeket az eseményeket természettudományos ismeretterjesztő programok kísérik, melyek központi helyszíne a Dunatáj Közalapítvány madár-megfigyelő tornya.

A közigazgatásilag Dunatétlenhez tartozó Böddi-székét északról az 52-es főút, keletről a Kiskunsági-főcsatorna, délről az 53-as út, nyugati irányból egy alsórendű műút határolja. Értékeinek felfedezéséhez a Dunatáj Közalapítvány által létrehozott *Széki lile tanösvény* nyújt segítséget. A kezdetét jelző tábla az említett műutat keresztező V. számú csatorna déli oldalán található, Solt-Járáspusztához közel. Bővebb információ a Kiskunsági Nemzeti Park honlapján (<http://knp.nemzetipark.gov.hu/>), valamint a Dunatáj Közalapítvány elérhetőségein áll rendelkezésre.

■ REZSABEK NÁNDOR

Nairobi és pesti lányok egy hajóban

► **Impozáns helyszín egy budapesti koncerthez a Vigadó téren kikötött Columbus hajó, melynek fedélzetéről Gellért nappalok szobrára, a budai Várra és a Lánchídra lehet látni. A fellépő dupla hölgykoszorú, azaz a két kamaragyűttes – a három héten át nálunk állomásozó, az Evangélikus Külmisziói Egyesület (EKME) által vendégül látott kenyai *Nairobi Girls* és a magyar *Boyzless Voice* – maximálisan „beleillett a képbe”. A július 20-i koncert bevételével az egyesület a kenyai főváros egyik nyomornegyedének lakóit támogatja.**

Az ember hátradől a limonádéjával, és élvezi az *Afrobraz* dobzenekarral fűszerezett egzotikus hangzást és valójában fogalma sincs, milyen az a világ, amelyet terpeszkedő szürcsölésével támogat...

A dobzenekar hippi öltözetű tagjai szó szerint jó felütést adtak az estének. Igazi afrikai hangulatot varázsoltak. Szilaj és forró hangulatot. Ez csak fokozódott, amikor a két lánycsapat közösen állt ki a színpadra, és a koncert nyitányaként rágyújtott *Michael Jackson* jól ismert, *They Don't Care about Us* (Ők nem törődnek velünk) című, ritmikus számára. A dal szövegét a közönség nyugodtan vehette célzásnak: a lányok azokra a kenyai árvákra kívánták felhívni a figyelmet, akik-

kel a világ kevésbé törődik. Az este folyamán többféle zenei köntöst kapott ez a lényeges üzenet.

Isten ereje épp az emberi gyengeségben mutatkozik meg a legerősebben – ez volt a vezérgondolata *B. Pintér Márta* áhítatának, s az EKME lelkes elnöke által mondottakat támasztotta alá az a himnusz, amelyet aztán a csodaszép afrikai kelmébe bújít *Nairobi Girls* énekelt *Bless Mama Africa* (Áldd meg Afrika mamát) címmel. Néhányuk annyira átélte, hogy a könnye is kicsordult. Az ének által a közönség is megérezhette a kontinens szívverését.

A tradicionális dalok után a gospel és a spirituálé is helyet kapott, együtt énekelt a *Nairobi Girls* és a *Boyzless*

Voice például a *Go Down, Moses* (*Menj le, Mózes*) című éneket. A megjelenésükre (is) mindig adó magyar lányok külön műsorblokkban is felléptek. Elénekeltek például *A mennyben fenn* és a *Szabadításod öröme* című dalt. Az *Oh Happy Day* (Ó, boldog nap) lágy és elégedett lüktetése pedig elhitette a hajóban ringatózókkal: mindenkire köszönthet még boldog nap. A koncert támogatója és médiapartnere egyébként az Ez az a nap! Szervezőiroda gárdája volt.

A két csapat, a nairobi és a pesti énekesek a Szélróza találkozó ideje alatt sok mindent átéltek együtt. Az egyik nairobi lány klímaváltozással és stresszel összefüggő tünete is egyévi kovácsolták őket – együtt imádkoztak *Sarah* gyógyulásáért. Kölcsonösen megismerhették egymást próbákon, színpadon és a kulisszák mögött is. Éltre szóló barátságok születtek zenén, de még az „Óperencián” innen és túl is.

A Columbus hajóra látogatók ezen az estén szemet, fület és szívet gyönyörködtető élménnyel lehettek gazdagabbak.

■ KINYIK ANITA

FOTO: SZDK

HÍREK, HIRDETÉSEK

Elmarad a hitmélyítő hétvége

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület elnöksége ezúton is értesíti az érdeklődőket, hogy az augusztus 21–24-re meghirdetett hitmélyítő hétvége Piliscsabán – kellő számú jelentkező hiányában – elmarad. Az ősz folyamán a Fébé fennállásának 90. évfordulója alkalmából az anyaházban tervezünk majd egy csendesnapot. Erről később adunk tájékoztatást.

GYÁSZJELENTÉS

Mélyen megrendült szívvel jelentjük, hogy **Balás Ildikó** sz. **Szezik Ildikót** július 22-én váratlanul hazahívta Teremtője. Elhunyt szeretettünkől ez év augusztus 12-én, kedden a de. 11 órai istentiszteleten veszünk búcsút a Bécsi kapu téri evangélikus templomban (Budapest I., Táncsics M. u. 28.). „Életem ideje kezden van, Istenem.” (Zsolt 31,16)
Balás, Ferenczi és Szezik család

APRÓHIRDETÉS

Hívó evangélikus, fiatal házasulandó pár keres jó állapotú, bútorozatlan, minimum 45 m²-es alberletet Budapesten (elsősorban a XIII., VI., VII., VIII., XIV. kerületben) július vége – augusztus elejétől. Elérhetőségünk: **Nagypál Szilárd**, 20/824-9017.

Köszönetnyilvánítás

Harmati Béla és családja köszöni az egyházunk tagjaitól kapott, **Polgár Rózsa** halála és temetése alkalmából küldött egyéni és gyülekezeti részvétélynyilvánításokat. Jézus Krisztus az út, igazság és élet! Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg!

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (augusztus 3.)

Megbűntetem azokat a férfiakat, akik olyanok, mint a seprején tönkrement bor; és ezt gondolják magukban: Nem tesz az Úr sem jót, sem rosszat. Zof 1,12 (Ef 5,14b; Jn 6,1–15; ApCsel 2,41–47; Zsolt 87) Zofóniás próféciája Isten ítéletét hirdeti meg azok felé, akik nem számolnak az Úrral. Úgy élnek, mint ha semmi közük nem lenne Istenhez. Hiába a sok figyelmeztetés, az Istenről szóló bizonyágtétel és a megtérésre hívó szó, Isten népe Isten nélkül él. A büntetés elkerülhetetlen, az Úr napja közel. A mai ige rámutat arra, hogy hitelenségünknek, hűtlenségünknek van következménye, amellyel számolnunk kell, ha ragaszkodunk bűneinkhez.

Hétfő (augusztus 4.)

Ezért került útra vezette Isten a népet a Vörös-tenger pusztája felé. 2Móz 13,18a (Mk 1,13–14; 2Krón 30,13–22; Jn 8,21–29) Az Egyiptomból való szabadulás után Isten nem egyenesen, hanem kerülő úton vezette Izraelt az ígéret földje felé, mert nem akarta, hogy megijedjen az adódó nehézségektől, és visszakiváncsozson a nyomorúság kiszámítható keretei közé. Vannak az életben Istentől kapott kerülő utak, melyekre azért van szükségünk, hogy végigjogdoljunk a történeteket, hogy megbecsüljük azt, ahogy Isten kihozott bizonyos helyzetekből, s hogy legyen bátorságunk és reménységünk elfogadni azt, amit Isten nekünk ajándékoz.

Kedd (augusztus 5.)

Abban nyilvánul meg Isten hozzánk való szeretete, hogy megszületett Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk általa. 1Jn 4,9 (2Móz 33,20; Mt 22,1–14; Jn 8,30–36) A szeretet elsősorban nem érzés, hanem cselekedet. Mit ér az, ha hangoztatom, mennyire szeretem a másikat, de nem állok mellé a bajban, és nem teszek érte semmit? Isten szeretetének legcsodálatosabb, semmihez sem fogható megnyilvánulása, hogy megszületett Fiát adta értünk. Ő mindent megtesz azért, hogy nekünk örök életünk legyen: megajándékozott az élettel, mellettünk áll naponként gondoskodó jelenlétével és útmutató igéjével, s az Úr Jézus vére által megtisztít a bűneinktől. Milyen jó, hogy ma is válaszolhatunk erre az isteni szeretetre!

Szerda (augusztus 6.)

Új nevet adnak neked, melyet az Úr maga határoz meg. Ézs 62,2b (2Kor 5,17; Zak 8,9–17; Jn 8,37–45) Isten népe az évtizedek óta tartó babiloni fogságban örömhírt kap: a szabadulás közel, az Úr segítsége hamarosan megtapasztalt valóság, az idegenek felé biznyságtétellel válik. Akik eddig látták Izrael nyomorúságos helyzetét, azt is látni fogják, hogy Istenüknek hatalma van arra, hogy befolyásolja a történelem menetét. MASHOGY BESZÉLNEK MAJDN Isten néperől – pontosan úgy, ahogy Isten is nevezi őket. A mai ige abban erősít meg, hogy megszabadított életünkkel a megváltó Urat hirdethetjük azoknak, akik még nem ismerik őt.

Csütörtök (augusztus 7.)

Történt azokban a napokban, hogy Jézus kiment a hegyre imádkozni, és Istenhez imádkozva virrasztotta át az éjszakát. Lk 6,12 (Zsolt 42,9; 1Kor 10,16–17; Jn 8,46–59) Jézus számára természetes az Istennel való kapcsolat megélése az imádkozás által, a tizenkettő elhívása előtt azonban az egész éjszakát virrasztva tölti. Példaértékű számunkra ez a jézusi tett. Fontos döntések, sorsdöntő események előtt virraszthatunk és imádkozhatunk, hogy meglásuk Isten akaratát, és felismerjük vezetőjét személyes életünk alakításában, hivatásunk megtalálásában, a szolgálatban való helytállásunkban.

Péntek (augusztus 8.)

Pál írja: Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak, sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket az Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban. Róm 8,38–39 (Zsolt 63,8; Lk 22,14–20; Jn 9,1–12) Hitünket sokféle próbatétel érheti. A gonosz megpróbál kísértésbe vinni. A kilátástalan helyzetek megkérdőjelezhetik Isten gondoskodását. A jót és a siker elhitetheti: magunk is boldogulunk. Koporsó mellett állva nem olyan magától értetődő a feltámadáshit. A mindennapi rohanásban könnyen elmaradhat a napi igeolvasás... Pál azonban biztos abban: semmi nem választhat el minket a Krisztusban megtapasztalt isteni szeretettől.

Szombat (augusztus 9.)

Jézus mondta: Én világosságul jöttem a világba, hogy aki hisz énbennem, ne maradjon a sötétségben. Jn 12,46 (Ézs 60,2; Jel 19,4–9; Jn 9,13–23) A sötétség félelmetes és veszélyes. Ha kivilágítatlan utcán botorkálunk, tudatában vagyunk ennek, és buzgón fohászunk: csak egyszer érzünk haza épségben! Azt viszont, hogy Krisztus nélkül sötétben járunk, és életveszélyben vagyunk, igazán akkor értjük meg, ha már megismertük az Urat, és visszatekintünk, milyen volt a helyzetünk azelőtt. De nemcsak vissza, hanem előre is kell tekintenünk: napi feladatunk, hogy megmaradjunk a világosságban!

■ HULEJ ENIKÓ

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból augusztus 3-ától augusztus 10-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.00 / Bartók rádió Muzsikáló reggel Vasárnapi orgonamuzsika	5.30 / M1 Hajnali gondolatok 7.45 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó)	13.30 / M1 1100 év Európa közepén (magyar ismeretterjesztő sorozat)	5.55 / Duna World Hagyaték „Hívogatom az élőket” — A harang
9.30 / Bartók rádió Musica Sacra Hummel: D-dúr mise	8.20 / M1 Balatoni nyár (délelőtti magazinműsor)	20.00 / Pax Tv A kút (élő interaktív műsor)	8.10 / Duna Tv Duna anikisz (ismeretterjesztő sorozat)
10.05 / Duna Tv Magyar klasszikusok új köntösben	10.05 / Duna Tv Hagyaték	Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész	Római várostromok a magyar Duna mentén
10.10 / M1 Kérdések a Bibliában	Állva meghalni — Budapest ostroma és a kitörés	20.00 / Corvinus Rádió (Sopron) Lélekhangoló	13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bíztunk eleitől fogva...”
10.30 / M1 Református magazin	15.05 / Duna Tv Muzsikás történet (magyar dokumentumfilm- sorozat)	Az Evangélikus Rádiómisszió műsora	A református egyház félórása 20.20 / M1 Szabadság tér '89 (történelmi magazinműsor)
11.05 / M1 Látogatásban Csomós József református püspöknel	Összeszöve	21.45 / M2 Montecarlo! (magyar vígjáték, 2004) (83')	20.55 / Duna World MR2 Akusztik (koncertfilm)
22.15 / M1 MR2 Szimfonika + a Müpából	20.20 / M1 Nora Roberts: Azúrkék égbolt (amerikai romantikus film)	22.20 / Duna World Hitvallók és ügynökök — Az igazság szabaddá tesz beneteket (ismeretterjesztő sorozat)	Budapest Bár 21.35 / Duna Tv Bolondok felvonulása (francia filmvígjáték, 1993)
0.40 / Duna World Szentföldi szent helyek üzenete (magyar sorozat)	21.30 / Duna Tv A szcientológia ügynökei (német dokumentumfilm)	Kiszolgáltva a hatalomnak	
Cézárea			

CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / M1 Hajnali gondolatok	8.20 / M1 Balatoni nyár	6.25 / M2 Mesék Mátyás királyról (magyar rajzfilmsorozat)	6.00 / Bartók rádió Muzsikáló reggel
6.00 / M1 Zöld tea (ökomagazin)	9.20 / Duna Tv Váratlan utazás (kanadai tévéfilmsorozat)	Mátyás kovács	Benne: Vasárnapi orgonamuzsika
8.10 / Duna Tv Duna anikisz (magyar ismeretterjesztő sorozat)	11.05 / Duna World Ridikül (női talkshow)	7.40 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó)	7.20 / Duna Tv Isten kezében
Télidőben a Duna mentén – Paks, Kalocsa és Baja	19.30 / Duna World Zegzugos történetek	9.00 / M1 Kajak-kenu világbajnokság Élő közvetítés Moszkvából	7.45 / Duna Tv Lyukasóra (irodalmi műsor)
15.35 / Duna Tv Mátfél millió lépés Magyarországon — 32 év múlva	A szegedi Boldogasszony meséi	11.30 / M1 Aranymetszés (kulturális magazin)	10.04 / Kossuth rádió Evangélikus istentisztelet közvetítése Balassagyarmatról
Sümegettől az Alpokaljig — A fák meséi	22.55 / Duna Tv Vörös föld (magyar filmdráma, 1982) (100')	12.25 / Duna Tv „Fölszállott a páva” gála Békéscsaba, 2014	Igét hirdet Bartha István lelkész
20.20 / M1 Kicsi kocsi — Tele a tank (amerikai családi film, 2005)	0.35 / Duna Tv Hangverseny a Zeneakadémián	12.50 / M1 Az életmentő — Semmelweis Ignác igaz története (magyar ismeretterjesztő film, 2014) (53')	10.40 / M1 Biblia és irodalom
20.25 / Duna World Nemzeti nagyvizit	Várdai István	13.50 / M1 Ég és föld között (ismeretterjesztő film)	Petőfi: Az ember
A Tízparancsolat mint népegészségügyi program	gordonkaművész diplomahangversenye		11.30 / M1 Útmutató Hitünk közös gyökerei
			20.20 / M1 Jane Eyre (angol–amerikai romantikus dráma, 2011) (120')

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Úllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (károly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő: Szabó Dávid Károly. **Munkatárs:** Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Hafenschker Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyí Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Úllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Kossilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.**

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzárta kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

